Beleidsplan riolering

2025-2030

gemeente Zuidplas

waterfeit ADVISEURS

Inhoudsopgave

Samenvatting....4
1. Inleiding....6
1.1 Nieuw Beleidsplan riolering onder de Omgevingswet....6
1.2 Wettelijk kader....6
1.2.1 Waterzorgplichttaken....6
1.2.2 Kaderrichtlijn Water....7
1.2.3 Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie....7
1.3 Procedure....7
1.4 Participatie....7
1.5 Leeswijzer....8
2. Evaluatie....10
2.1 Doelen....10
2.2 Functioneren systeem....10
2.3 Realisatie maatregelen....11
2.3.1 Vervanging en nieuwe aanleg vrijverval riolering....11
2.3.2 Vervanging gemalen en mechanische riolering....13
2.3.3 Maatregelen klimaatadaptatie....14
2.3.4 Uitbreiding grondwatermeetnet....14
2.4 Onderhoud en inspectie....14
2.5 Onderzoek en planvorming....16
2.6 Personeel en Financiën....16
2.6.1 Personeel....16
2.6.2 Financiën....16
3. Huidige situatie....18
3.1 Aangesloten panden....18
3.2 Vrijverval riolering....18
3.3 Gemalen en persleidingen....20
3.4 Overstorten, uitlaatconstructies en bergbezinkbassins....20
3.5 Drainage en grondwatermeetnet....21
3.6 Watersysteem....21
3.7 Kolken en lijngoten....21
4. Ambitie....22

4.1 Omgevingsvisie 22
4.2 Actualisatie doelen 23
5. Strategie en maatregelen 24
5.1 Doel 1 'Bijdragen aan een goede volksgezondheid' 24
5.1.1 Contact met vuilwater voorkomen 24
5.2 Doel 2 'Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving' 28
5.2.1 Emissie vanuit stedelijk gebied beperken 28
5.2.2 Emissie vanuit de glastuinbouwgebieden beperken 31
5.2.3 Overige emissies buitengebied beperken 31
5.2.4 Goed omgaan met grondwater 33
5.3 Doel 3 'Bijdragen aan een klimaatbestendige, waterrobuuste en duurzame gemeente' 37
5.3.1 Klimaatbestendig en waterrobuust in 2050 37
5.3.2 Communicatie over klimaatadaptatie 41
5.3.3 Een duurzaam rioleringssysteem 41
5.4 Doel 4 'Inwoners kwaliteit leveren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten' 43
5.4.1 Betaalbare waterketen 43
5.4.2 Doelmatig beheer van de waterketen 44
5.4.3 Rechtmatig beheer van de waterketen 44
5.4.4 Actief burgerschap en samenhangend optreden overheid 45
5.4.5 Samenwerken in de waterketen 45
6. Middelen en kostendekking 46
6.1 Personele middelen 46
6.2 Financiële middelen 47
6.2.1 Investeringen planperiode 47
6.2.2 Investeringen lange termijn 48
6.2.3 Exploitatiekosten 49
6.3 Kostendekking 51
6.3.1 Uitgangspunten 51
6.3.2 Kapitaallasten investeringen tot en met 2024 52
6.3.3 Kapitaallasten nieuwe investeringen 52
6.3.4 Rioolheffing 53

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht ongerioleerde panden
Bijlage 2. Overzicht overstorten
Bijlage 3. Voorwaarden stresstesttoetsing
Bijlage 4. Taken en bevoegdheden in de waterketen
Bijlage 5. Formatiescan Kennisbank Stedelijk Water
Bijlage 6. Eenheidsprijzen
Bijlage 7. Toerekening overige taken
Bijlage 8. Investeringen
Bijlage 9. Exploitatiekosten
Bijlage 10. Kostendekkingsberekeningen

Samenvatting

Doel van dit Beleidsplan Riolering
Het doel van dit Beleidsplan Riolering is uit te leggen hoe de gemeente haar taken voor afvalwater, regenwater en grondwater uitvoert. Daarbij geeft de gemeente aan welke doelen zij daarbij heeft en welke maatregelen de gemeente neemt om die doelen te behalen. Aangegeven wordt hoeveel personeel de gemeente daarvoor nodig heeft en tot slot wat de rioolheffing moet zijn om alles uit te voeren.

Aanleiding voor het Beleidsplan Riolering
Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Hierdoor is de gemeente niet meer verplicht een verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) te maken, maar het kan wel vrijwillig worden gebruikt. Het vGRP is geldig van 2021 tor en met 2025. Het College van B&W heeft in het Collegeprogramma 2022-2026 plannen gemaakt voor gezondheid, klimaat, duurzaamheid en betaalbaarheid. Het oude beleid paste niet meer bij deze plannen. Ook zijn er nieuwe regels over hoe de kosten verdeeld worden. Daarom is besloten het vGRP eerder bij te werken en om te vormen naar een Beleidsplan Riolering.

Uitvoering van het vorige plan
Door de vervroegde aanpassing van het vGRP naar een Beleidsplan zijn niet alle maatregelen uit het vGRP 2021-2025 uitgevoerd. De riolering is wel op veel plekken vernieuwd, gerepareerd of aangepast. Er is onderhoud uitgevoerd zoals gepland, maar er is wel een kleine achterstand in het baggeren en het onderhoud van duikers. Sinds begin 2024 haalt de gemeente deze achterstand in.

Het systeem heeft goed gewerkt en er was geen grote wateroverlast tijdens regenbuien. Wel zijn er vaak meldingen van hoog grondwater, vooral in het zuiden van de gemeente. Als de gemeente een riool vervangt, legt zij meestal ook drainage aan.

De gemeente had een Subsidie Klimaatadaptatie, maar deze is per 1 januari 2024 gestopt. De subsidie had te weinig effect.

Nieuwe doelen
De gemeente gebruikte het Collegeprogramma 2022-2026 om nieuwe doelen op te stellen voor het Beleidsplan Riolering. Ook is met inwoners en bedrijven afgestemd met een vragenlijst en een tekenwedstrijd.

De nieuwe doelen voor het Beleidsplan Riolering zijn:
- Bijdragen aan een goede volksgezondheid.
- Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving.
- Bijdragen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste gemeente in 2050.
- Kwaliteit leveren voor inwoners tegen redelijke kosten.

De nieuwe doelen passen bij de plannen in de omgevingsvisie en het Collegeprogramma.
Ze zijn gebaseerd op de wettelijke taken en geven duidelijker aan wat we willen bereiken. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in een plan om het doel te bereiken (wij noemen dat ‘de strategie’) met maatregelen voor 2025-2030.

Wijzigingen in het beleid naar aanleiding van de nieuwe doelen
Het beleid voor grondwater is aangepast. De gemeente neemt maatregelen om het grondwaterpeil op het juiste niveau te houden, zolang dit wettelijk verplicht is. Het water wordt zoveel mogelijk in de

bodem vastgehouden en de eigenaar van een woning moet ervoor zorgen dat de vloer van het huis waterdicht is.

In 2023 heeft de overheid een klimaatmaatlat ingevoerd. Deze helpt overheden en bouwers om gebouwen klimaatbestendig te maken. De overheid vraagt iedereen om deze maatlat te gebruiken bij bouwplannen. Op basis van de klimaatmaatlat maakte de gemeente nieuwe richtlijnen voor de riolering bij hevige regen. Om klimaatbestendig te zijn in 2050, voert de gemeente maatregelen uit samen met andere werkzaamheden, zoals het verbeteren van wegen. Ook koppelt zij vaker af, wat betekent dat regenwater niet meer via het riool wordt afgevoerd. De gemeente maakt regels zodat nieuwe gebieden klimaatbestendig worden ingericht en bedrijven hun regenwaterafvoer verbeteren bij wateroverlast.

Kosten voor het uitvoeren van het Beleidsplan Riolering
De groei van de gemeente en de uitbreiding van het rioolsysteem zorgen voor hogere onderhoudskosten. Ook de klimaatmaatregelen leiden tot hogere kosten, omdat er meer hemelwaterriolen moeten worden aangelegd.

Voor 2025-2030 verwacht de gemeente investeringen te doen van € 35 miljoen, die over 50 jaar worden afgeschreven. De jaarlijkse kosten zijn ongeveer € 4 miljoen. Hiervan is ongeveer € 100.000 voor onderzoeken naar nieuwe ambities.

Een deel van de kosten voor het watersysteem en straatonderhoud wordt doorberekend in de rioolheffing. Dit is terecht, omdat deze activiteiten helpen om goed voor het afvalwater, regenwater en grondwater te zorgen. Dit betekent een extra kostenpost van ongeveer € 500.000 per jaar.

Benodigd personeel
Volgens een scan van de Kennisbank Stedelijk Water van stichting Rioned heeft de gemeente Zuidplas 15,9 FTE nodig voor de watertaken, maar er zijn nu maar 10,2 FTE beschikbaar. Eén FTE komt overeen met één medewerker die voltijd werkt.

Dit plan gaat ervan uit dat er 3 FTE bijkomen en dat 1 bestaande FTE wordt ingezet voor de rioolheffing, zodat er in totaal 14,2 FTE zijn. Dit is nog steeds 1,7 FTE te weinig, maar de gemeente Zuidplas werkt efficiënt en denkt dat het op deze manier lukt om de taken goed uit te voeren. In het vGRP 2021-2025 had de gemeente al gepland om 2 FTE extra aan te nemen, maar hiervoor is gebruik gemaakt van ingehuurd personeel omdat het aantrekken van vast personeel niet lukte.

Benodigde rioolheffing
De jaarlijkse kosten zijn hoger dan de jaarlijkse rioolheffing. De gemeente beschikt over een voorziening van circa € 9,5 miljoen, maar deze daalt snel. Dit komt door de verlaging van de rioolheffing in 2023, ondanks de hoge inflatie en de stijging van de rente. De gemeente heeft de rioolheffing daarom in 2025 al verhoogd met 10,3%. Dit is echter nog niet genoeg, de heffing moet de komende jaren verder omhoog. De huidige voorziening kan worden verlaagd, zodat de verhoging van de heffing minder is.

Drie scenario's zijn doorgerekend:
1. Voorziening afbouwen naar ongeveer 2 miljoen en dan handhaven op kostendekkend niveau. Stijging heffing in planperiode tot en met 2030 6,50% per jaar. Na 2030 1,50% per jaar*.
2. Snel naar kostendekkend niveau, voorziening handhaven op hoog niveau (ca 6 miljoen). Stijging 2026 en 2027 16,00% per jaar. Daarna 1,30% per jaar*.
3. Langzaam tot kostendekkend niveau stijgen, voorziening net boven 0 handhaven. Stijging in planperiode tot en met 2031 5,50% per jaar. Na 2031 1,40% per jaar*.

*Alle genoemde percentages komen bovenop de inflatie die ieder jaar bepaald wordt.

1. Inleiding

1.1 Nieuw Beleidsplan riolering onder de Omgevingswet

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is onder de Omgevingswet niet langer wettelijk verplicht, maar wordt een vrijwillig document. Het huidige gemeentelijk rioleringsplan blijft gelden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt totdat de periode is verstreken waarvoor het plan is vastgesteld. In ons geval vervalt het GRP op 1 januari 2026.

De gemeente Zuidplas moet, ondanks dat de verplichting wegvalt om een GRP op te stellen, verantwoording blijven afleggen over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de wettelijke watertaken en de benodigde middelen en kostendekking die daarmee gepaard gaan. De zorgplichten die er nu zijn voor huishoudelijk afvalwater, grondwater en hemelwater, komen ook onder de Omgevingswet weer onveranderd, terug.

De dynamiek in de uitvoering van de gemeentelijke watertaken is momenteel groot. Klimaatverandering raakt de blijvend goede werking van de riolering, het gebruik daarvan en de inrichting van het openbare gebied. Hierin voorziet het huidige beleidskader en instrumentarium nog niet, of niet meer adequaat. Daarnaast is jurisprudentie gevormd rond toedeling van kosten van de watertaken aan de heffing en heeft het College in het Collegeprogramma 2022-2026 ‘Ruimte voor iedereen’ ambities neergelegd rond gezondheid, klimaat, duurzaamheid en betaalbaarheid.

Een beleidsactualisatie is nodig om, ook in de toekomst, onze wettelijke watertaken op een doelmatige wijze te kunnen invullen. Deze actualisatie heeft betrekking op de doelen die we nastreven en daarmee de opgave waaraan we werken en het instrumentarium, de nadere afbakening van de grondwaterzorgplicht, de kostentoedeling en de kostendekking. Daarom is een Beleidsplan riolering Zuidplas 2025-2030 opgesteld.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Waterzorgplichttaken

De Waterzorgplichttaken zijn vastgelegd in Artikel 2.16 lid 1 onder a onder 3, Omgevingswet.

Afvalwater. De gemeente draagt zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen, door middel van een openbaar vuilwaterriool naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie. De gemeente mag er ook voor kiezen om een andere voorziening te gebruiken die het afvalwater inzamelt en zuivert. Onder ‘stedelijk afvalwater’ wordt verstaan het huishoudelijk afvalwater en al het andere water dat daar eventueel mee gemengd wordt.

Hemelwater. De gemeente draagt zorg voor een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet redelijkerwijs niet kan worden

gevergd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.

Grondwater. De gemeente draagt zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort. De zorgplicht heeft het karakter van een inspanningsverplichting, de gemeente is niet verantwoordelijk voor handhaving van het grondwaterpeil. Het grondwaterbeleid is vastgelegd in de beleidsnota Grondwater.

1.2.2 Kaderrichtlijn Water

De gemeente draagt zorg voor het voorkomen van vuilemissie vanuit stedelijk gebied op het oppervlaktewater. Dit vloeit voort uit de inspanningsverplichting ‘overig water’ (geen KRW-waterlichaam). De reductie van emissies is belangrijk voor verbetering van de waterkwaliteit.

1.2.3 Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

De gemeente geeft de komende jaren invulling aan het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. Met een inspanningsverplichting bereidt de gemeente zich voor op het veranderend klimaat, in 2050 is de gemeente waterrobuust en klimaatadaptief ingericht.

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk plan van gemeenten, Hoogheemraadschappen, provincies en het rijk om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. Het deltaplan versnelt en intensiveert de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de beperking van gevolgen bij overstromingen, door maatregelen in de ruimtelijke inrichting.

1.3 Procedure

Met het invoeren van de Omgevingswet is het college bevoegd om een Omgevingsprogramma vast te stellen. Onderhavig Beleidsplan riolering is echter kaderstellend op diverse onderwerpen, zoals klimaatadaptatie en de grondwaterzorgplicht. Daarnaast heeft dit Beleidsplan financiële impact en blijft de gemeenteraad bevoegd gezag om de begroting en de rioolheffing vast te stellen. Om deze redenen wordt dit Beleidsplan Riolering vastgesteld door de gemeenteraad.

1.4 Participatie

Om het Beleidsplan Riolering beter aan te laten sluiten bij wat inwoners van Zuidplas belangrijk vinden en inwoners bewust te maken van het belang van water en het maken van de juiste keuzes op gebied van water (ook met het oog op klimaatverandering) is een participatietraject doorlopen.

Inwoners en bedrijven zijn geïnformeerd over het Beleidsplan Riolering en de keuzes die daarin zijn te maken. Deze zijn vanwege het wettelijke kader, zeer beperkt. Bij het maken van een plan hoe om te gaan met water en de riolering vroegen we bewoners wat zij hierin belangrijk vinden. Hieruit blijkt dat bewoners vooral geen vies riool- en regenwater in huis willen. Meer (vies) water op straat vinden bewoners een stuk minder storend. Een uitkomst waar we rekening mee hielden bij het maken van

het Beleidsplan. Ook dachten een aantal kleine kunstenaars in Zuidplas mee over water. Madelon, Anna en Yara haalden alles uit de kast en maakten een mooie tekening. Zij ontvingen – net als een bewoner die de vragenlijst invulde – een cadeaubon voor een waterbelevenis. Bovendien zijn hun kunstwerken op verschillende plekken in de gemeente te zien. Ze vrolijken namelijk de rioolkasten op straat op. En ze zijn opgenomen in dit Beleidsplan.

Figuur 1-1: Tekening gemaakt door Madelon

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de afgelopen periode geëvalueerd. Hoofdstuk 3 beschrijft het huidige areaal. Aansluitend zijn in hoofdstuk 4 de ambities en in hoofdstuk 5 de strategie en maatregelen voor de komende 6 jaar vastgesteld. De personele en financiële gevolgen van deze strategie en de kostendekking zijn in hoofdstuk 6 uitgewerkt.

Indien nodig is in het rapport aangegeven welke zorgplicht het betreft met de volgende symbolen:

Zorgplicht stedelijk afvalwater

Zorgplicht hemelwater

Zorgplicht grondwater
Inspanningsverplichting oppervlaktewater
Inspanningsverplichting voorbereiden op een veranderend klimaat

2. Evaluatie

Dit hoofdstuk beschrijft de doelen uit het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 (vGRP) en onderzoekt in hoeverre deze doelen gehaald zijn. Getoetst wordt of de voorgenomen maatregelen zijn gerealiseerd. Daarbij wordt opgemerkt dat het vGRP een looptijd had tot en met 2025, terwijl het opstellen van het nieuwe Beleidsplan riolering nu circa een jaar naar voren is gehaald. Dit is mede een verklaring waarom sommige maatregelen nog niet (volledig) uitgevoerd zijn. Deze nog niet uitgevoerde maatregelen komen in dit nieuwe Beleidsplan weer terug.

2.1 Doelen

In het vGRP waren de volgende doelen opgenomen:

Zorg voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater.

Zorg voor inzameling en verwerking van hemelwater (dat een particulier niet redelijkerwijs zelf kan verwerken).

Zorg voor het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand, voor de aan de grond gegeven bestemming, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het HHSK of de provincie behoort.

Zorg voor het stedelijk oppervlaktewater

Voorbereid op een veranderend klimaat

De doelen zijn volgens de wettelijke taken geformuleerd en daarmee erg abstract. Een formulering van de doelen passend bij het collegeprogramma met een beter beeld van de taak waaraan we werken, zou passender zijn.

2.2 Functioneren systeem

In Zuidplas is de eerste riolering aangelegd in de periode 1920-1925 en in de afgelopen decennia uitgebouwd naar een systeem met een nagenoeg volledige dekking. Grote impuls was de aanleg van de drukriolering in het buitengebied in de periode 1987 tot 2009.

Inzameling en transport van afvalwater is in de afgelopen planperiode goed verlopen. Er zijn geen grote calamiteiten opgetreden.

In het vGRP was opgenomen om samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) te onderzoeken of doelmatige maatregelen nodig zijn bij 26 ongerioleerde panden in het kader van waterkwaliteit. Dit is op basis van nader inzicht niet meer gedaan. Het HHSK is bevoegd gezag voor de lozingen op oppervlaktewater. De betreffende panden lozen via een individuele zuiveringsvoorziening, een IBA. De bewoners zijn niet verplicht om aan te sluiten op riolering maar de bewoner moet dan wel het afvalwater zuiveren tot minimaal hetzelfde niveau als de AWZI dat doet. De gemeente is verplicht aangeboden huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op de riolering mits dit doelmatig kan, de bewoner de kosten betaalt en aansluiten geen belemmering vormt voor het goed functioneren van de riolering. Bij uitbreiding van het bebouwd gebied kan aansluiting op rioleringeen doelmatige optie worden, hiervoor leggen we beleid vast in dit nieuwe Beleidsplan riolering.

In de afgelopen planperiode (2021 tot en met 2023) is geen grote overlast opgetreden in de openbare ruimte ten gevolge van regenval. Er zijn ook weinig zware buien gevallen in onze gemeente. Op 18 juni 2021 is volgens Radartools wel een zware bui gevallen, vooral bij de kernen Zevenhuizen (>20 mm) en Nieuwerkerk aan den IJssel (>30mm) viel veel neerslag in een kwartier tijd. In principe mag bij deze neerslaghoeveelheid in dergelijke korte tijd sprake zijn van water op straat. Het is positief dat geen wateroverlast is opgetreden, voor zover bekend.

Regelmatig worden meldingen over grondwater ontvangen. De grondwaterstand is relatief hoog door de natuurlijke achtergrondwaarden van de gemeente met name ten zuiden van de A20. Bij vervanging van riolering leggen we in principe ook drainage aan. Bewoners moeten daarnaast zelf zorgdragen voor de waterhuishouding op hun eigen perceel, zoals het aanleggen en/of onderhouden van drainage. Uit het Koningskwartier in Zevenhuizen komen klachten over de hoge grondwaterstand in kruipruimtes. Het betreft woningen van na 2012, waarbij de vloeren water- en dampdicht zijn. Over het algemeen zijn klachten te herleiden aan perioden met veel en lange regenval bijvoorbeeld in het jaar 2023. Gebleken is dat het huidige grondwaterbeleid voor Zuidplas voor bestaande bewoning voldoet. Voor nieuwe bebouwing en hernieuwbouw behoeft het beleid aanpassing om te voorkomen dat nieuwbouwwoningen te laag worden aangelegd.

2.3 Realisatie maatregelen

Om de doelen te bewerkstelligen was in het vGRP een strategie opgesteld. In de onderstaande paragrafen worden de maatregelen uit de strategie geëvalueerd.

2.3.1 Vervanging en nieuwe aanleg vrijverval riolering

De afgelopen jaren is op een aantal locaties de riolering vervangen (zie tabel 2-1). De rioolvervanging wordt klimaatbestendig uitgevoerd. Bij de reconstructie wordt niet alleen de riolering voldoende ruim gedimensioneerd (geen water op straat bij standaardbui 09, herhalingstijd 5 jaar) maar is er tevens voldoende berging aanwezig in de buitenruimte. Bij vervanging van de riolering is over het algemeen ook verhard oppervlak afgekoppeld. Dit houdt in dat hemelwater niet langer ingezameld wordt in de gemengde riolering, maar met een aparte leiding afgevoerd wordt naar het oppervlaktewater. Bij rioolvervangingen wordt standaard ook drainage aangelegd of wordt een DT-riool (drainage- en transportriool) aangelegd voor het hemelwater om eventuele grondwateroverlast te beperken.

Tijdens de reconstructies werkzaamheden worden waar dien mogelijk de parkeerplaatsen met open verharding aangelegd.

Tabel 2-1: Uitgevoerde reconstructieprojecten

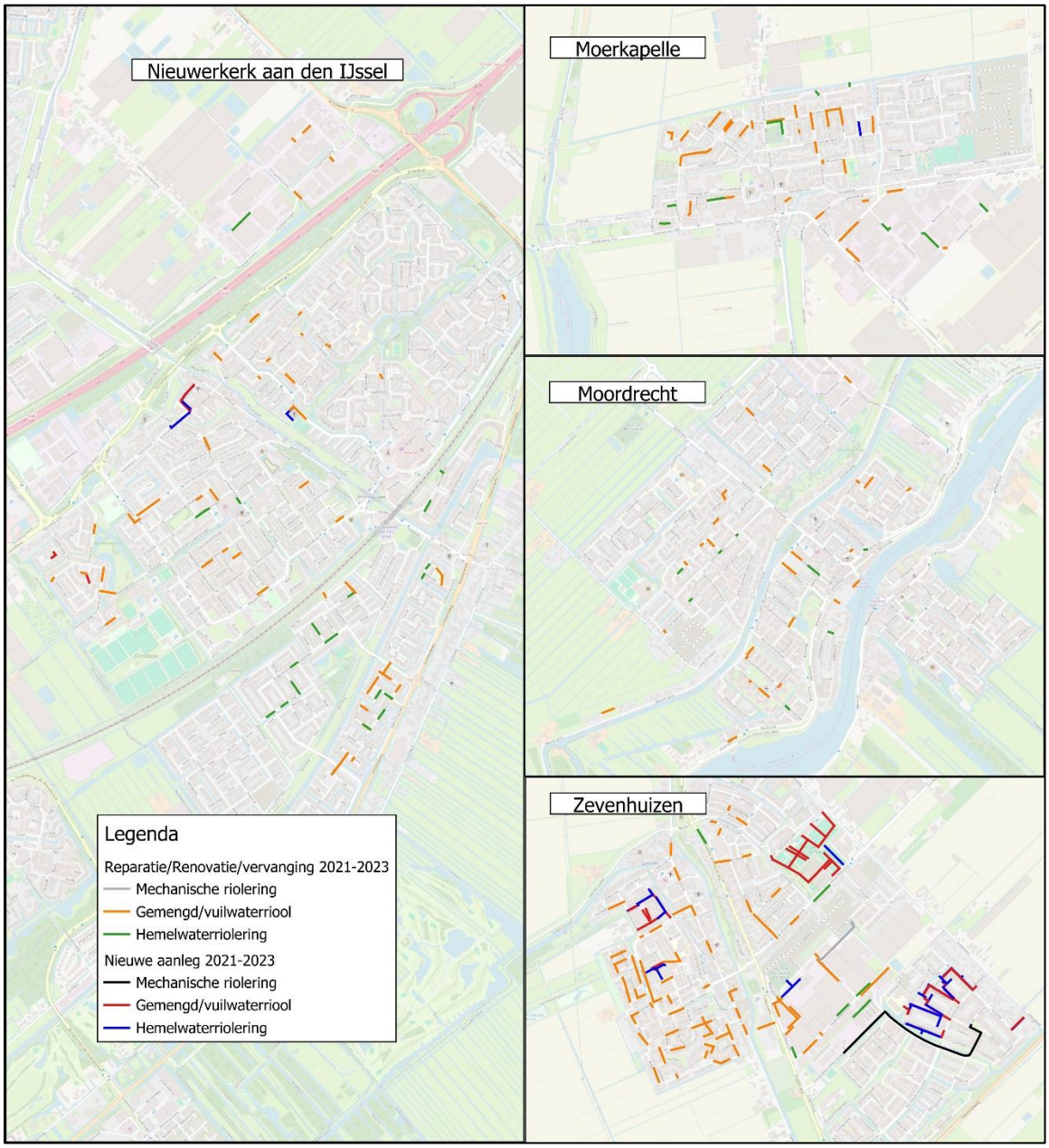
Locatie	Project
Moerkapelle	Herenweg rioolvervanging en afkoppelen Frederik Hendrikstraat rioolvervanging en afkoppelen
Moordrecht	Vleerplein reconstructie en afkoppelen
Zevenhuizen (Oud Verlaat)	Boslaan rioolvervanging en afkoppelen
Nieuwerkerk aan den IJssel	Ombouw streng 1 vacuüm- naar drukriolering

Op diverse locaties is nieuwe riolering aangelegd bij nieuwbouwprojecten (zie tabel 2-2). De aanleg van nieuwe riolering wordt betaald uit de grondexploitatie en niet uit de rioolheffing.

Het verwerken van revisies is versneld. Tegenwoordig worden deze binnen 3 maanden na beschikbaar komen verwerkt in het beheerbestand en beschikbaar gesteld via PDOK.nl. Een aandachtspunt is de tijdige aanlevering van de revisies door de aannemers. Dit gaat beter, maar heeft nog aandacht nodig.

Tabel 2-2: Uitgevoerde nieuwbouwprojecten

Locatie	Project
Moerkapelle	De Jonge Veenen
Moordrecht	Brinckhorst
Zevenhuizen (Oud Verlaat)	Koningskwartier Hendrikseiland
Nieuwerkerk aan den IJssel	Esse Zoom Zellingen Industrieterrein De kleine Vink
Hitland	IJsselmaere

Figuur 2-1: Uitgevoerde rioolprojecten en reparaties 2021 tot en met 2023

2.3.2 Vervanging gemalen en mechanische riolering

In het vGRP was rekening gehouden met de vervanging/renovatie van een groot aantal gemalen en drukrioolgemalen. Deze vervangingen en renovaties zijn nog niet uitgevoerd. Planning is om deze in de komende planperiode in een groot vervangingsproject aan te besteden, omdat dit doelmatiger is. Daarbij wordt wel een splitsing gemaakt in (hoofd)gemalen en drukrioolgemalen.

Sinds 2020 is ruim 4 kilometer persleiding nieuw aangelegd. In het vGRP was opgenomen om de persleiding uit 1960 vanuit het gemaal Bospolderstraat in Nieuwerkerk aan den IJssel te vervangen. Dit is nog niet gedaan, de vervanging wordt meegenomen in het vervangingsproject van de rioolgemalen.

In het vGRP was opgenomen om de verbeterd gescheiden stelsels (VGS) om te bouwen naar een gescheiden stelsel. Bij een gescheiden stelsel vindt geen afvoer van regenwater naar de zuivering plaats en een gescheiden stelsel kan tevens meer hemelwater verwerken zonder wateroverlast door het ontbreken van overstortdrempels. Er is nog één VGS om te bouwen.

2.3.3 Maatregelen klimaatadaptatie

De gemeente had op basis van het vGRP een Subsidie Klimaatadaptatie ingesteld. Per 1 januari 2024 is deze stop gezet, omdat uit evaluatie is gebleken dat door het kleine lokale effect en beperkte gebruik van de subsidie te verwachten was dat er geen significante lagere belasting op het watersysteem en de riolering werd bereikt. Het HHSK Schieland en de Krimpenerwaard heeft uitsluitend voor inwoners, dus niet voor de gemeente, nog twee subsidieregelingen voor klimaat en ecologie:

- Ruimte: Samen Waterproof! | Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- Subsidie Natuurvriendelijke oevers: Een bijdrage voor natuurvriendelijke oevers | Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

2.3.4 Uitbreiding grondwatermeetnet

De afgelopen jaren is het grondwatermeetnet verder uitgebreid. In de gemeente zijn op dit moment 49 peilbuizen aanwezig De meetgegevens zijn online te raadplegen op de gemeentelijke grondwaterportaal en worden gedeeld met het DINO-loket.

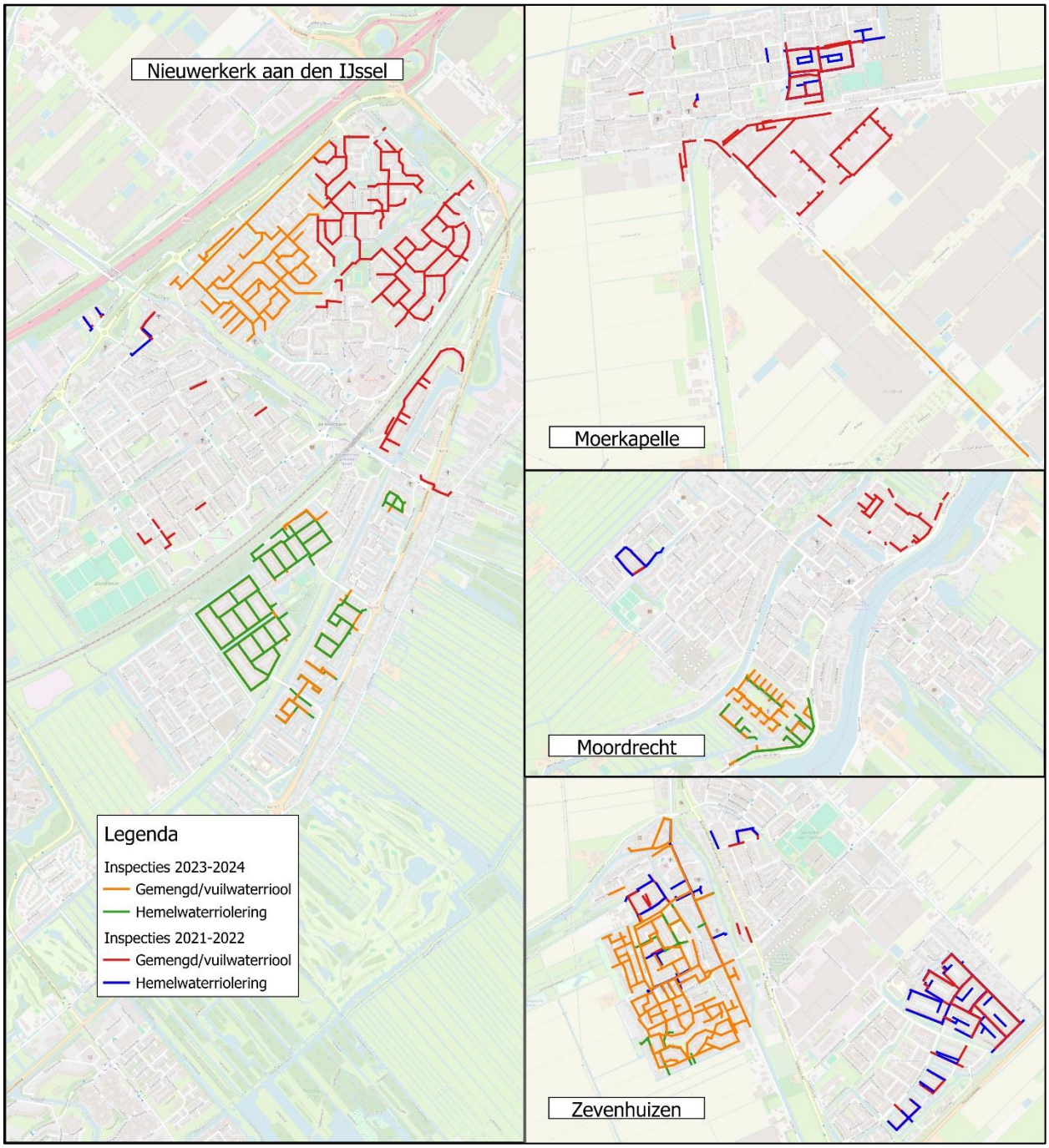
2.4 Onderhoud en inspectie

De volgende raamcontracten zijn voor onderhoud en inspectie van kracht:

- Raamovereenkomst baggeren;
- Raamovereenkomst reinigen en inspecteren riolering;
- Raamovereenkomst preventief en correctief onderhoud gemalen;
- Raamovereenkomst vervangen stuwen
- Raamovereenkomst vervangen beschoeiingen
- Telecom gemalen;
- Onderhoud geurfilters;
- Onderhoud fonteininstallaties;
- Onderhoud brandkranen.

Reiniging en inspectie van de diverse onderdelen van de riolering, zoals vrijvervalleidingen, drainage, gemalen en kolken, verloopt volgens de strategie zoals opgenomen in het vGRP 2021-2025. In figuur 2-2 zijn de in de planperiode uitgevoerde en nog geplande inspecties weergegeven.

Het percentage geïnspecteerde vrijvervalriolen is toegenomen van 77 naar 83%. De nog niet geinspecteerde riolering betreft over het algemeen aansluitleidingen of recent aangelegde riolering ten behoeve van nieuwbouw.

Figuur 2-2: Uitgevoerde en geplande rioolinspecties 2021-2024

Daarnaast wordt jaarlijks klein onderhoud uitgevoerd aan kapotte huisaansluitingen, kolkaansluitingen, storingen bij gemalen en verstopte en vervuilde leidingen. Naar aanleiding van de rioolinspecties wordt groot onderhoud uitgevoerd aan in het riool geconstateerde schades, zoals scheuren en ingegroeide wortels.

Er is achterstand ontstaan op het gebied van baggeren en onderhoud duikers. Sinds begin 2024 loopt hiervoor de inhaalslag.

2.5 Onderzoek en planvorming

Het vGRP voorzag in het opstellen van een klimaatadaptatiestrategie aan de hand van stresstesten, het analyseren van grondwatermetingen en het vergelijken van metingen in het riool met modelberekeningen.

Het opstellen van de klimaatadaptatiestrategie is gestart in 2024. Deze wordt naar verwachting in 2025 vastgesteld. Grondwatermetingen zijn op het moment van klachten en/of een rioolvervangingsproject geanalyseerd. Deze methode voldoet en wordt gehandhaafd.

Modelberekeningen zijn nog niet vergeleken met metingen in het riool. In 2023/2024 zijn de rioleringsmodellen geactualiseerd. In de komende planperiode worden de berekeningsresultaten vergeleken met metingen om de doelmatigheid van maatregelen te garanderen.

2.6 Personeel en Financiën

2.6.1 Personeel

€ Vanwege de groei van de gemeente en de ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie voorzag het vGRP in een uitbreiding van de personele capaciteit met 2 FTE. Dit is niet omgezet in vaste formatieplaatsen, want het aantrekken van vast personeel is in de huidige arbeidsmarkt binnen het vakgebied erg lastig. Daarom is gebruik gemaakt van inhuur.

In dit nieuwe Beleidsplan riolering wordt ingezet op het op orde brengen van de formatie, maar als dat niet lukt wordt gestreefd naar inhuur op maat ter versterking van de bestaande formatie.

2.6.2 Financiën

€ Het vGRP voorzag in een daling van de rioolheffing van € 229 naar € 210 in 2021. Met uitzondering van inflatiecorrectie zou de heffing tot en met 2029 gelijk kunnen blijven. In tabel 2-3 is het verloop van de rioolheffing in de afgelopen jaren weergegeven. De heffing is in 2021 inderdaad verlaagd en is na de indexatie in 2022 opnieuw verlaagd in 2023. Deze verlaging is doorgevoerd om de totale lastendruk voor de inwoners tijdelijk te beperken, mede met oog op de nog ruime voorziening voor toekomstige grootschalige vervangingen van de riolering. De relatief grote inflatie van de afgelopen jaren is geheel niet gecorrigeerd.

Tabel 2-3: Vergelijking tarief rioolheffing vGRP en werkelijk tarief

Jaar	Prognose vGRP excl indexatie	Werkelijk
2020	229	229
2021	210	210
2022	210	213
2023	210	197
2024	210	197

Volgens de berekeningen in het vGRP zou de voorziening riolering eind 2024 een stand bereikt hebben van circa € 10,8 miljoen. In werkelijkheid was dit € 9,5 miljoen. De voorziening is dus meer gezakt dan voorzien werd. Dat is vooral het gevolg van de disbalans tussen inkomsten en uitgaven vanwege het ontbreken van de inflatiecorrectie op de heffing en de hogere rente dan waarmee

rekening is gehouden bij het opstellen van het vGRP. De inkomsten uit rioolheffing bedragen in 2024 circa € 4,3 miljoen. Dit is € 0,25 miljoen minder dan voorzien in de kostendekkingsberekening.

De rente over de boekwaarde voor de bepaling van de kapitaallasten is na de opstelling van het vGRP gestegen van 1,1 naar 1,75%. Gevolg hiervan is dat de rentelasten over de huidige boekwaarde met bijna € 0,2 miljoen per jaar stijgen.

De huidige heffing is niet meer kostendekkend ook niet op de lange termijn. Door verlaging van de heffing zijn gelden uit de voorziening gehaald die bedoeld zijn voor de dekking van toekomstige kosten voor grootschalig vervangen. Het doorzetten van het huidige handelen rond de heffing (geen indexatie en geen verhoging) leidt op korte termijn al tot onvoldoende middelen voor het uitvoeren van de wettelijke taken.

3. Huidige situatie

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de aanwezige (riool)voorzieningen in de gemeente (peildatum maart 2020).

De gemeente Zuidplas bestaat uit 4 woonkernen. Binnen deze woonkernen is van oorsprong een gemengd (afvalwater en hemelwater gezamenlijk ingezameld en getransporteerd) rioolstelsel aanwezig. De afgelopen decennia is door nieuwbouwprojecten en afkoppelen bij rioolvervangingen steeds vaker een apart hemelwaterriool aangelegd. Naast het vrijvervalstelsel in de woonkernen is een groot netwerk van drukriolering en vacuümriolering aanwezig die het afvalwater in de buitengebieden inzamelt. Het ingezamelde afvalwater wordt via verschillende gemalen en persleidingen getransporteerd naar de rioolwaterzuivering Kortenoord. De drukriolering van de buurtschappen Oud Verlaat en Groot of Ver Hitland lozen op waterzuivering Kralingseveer.

3.1 Aangesloten panden

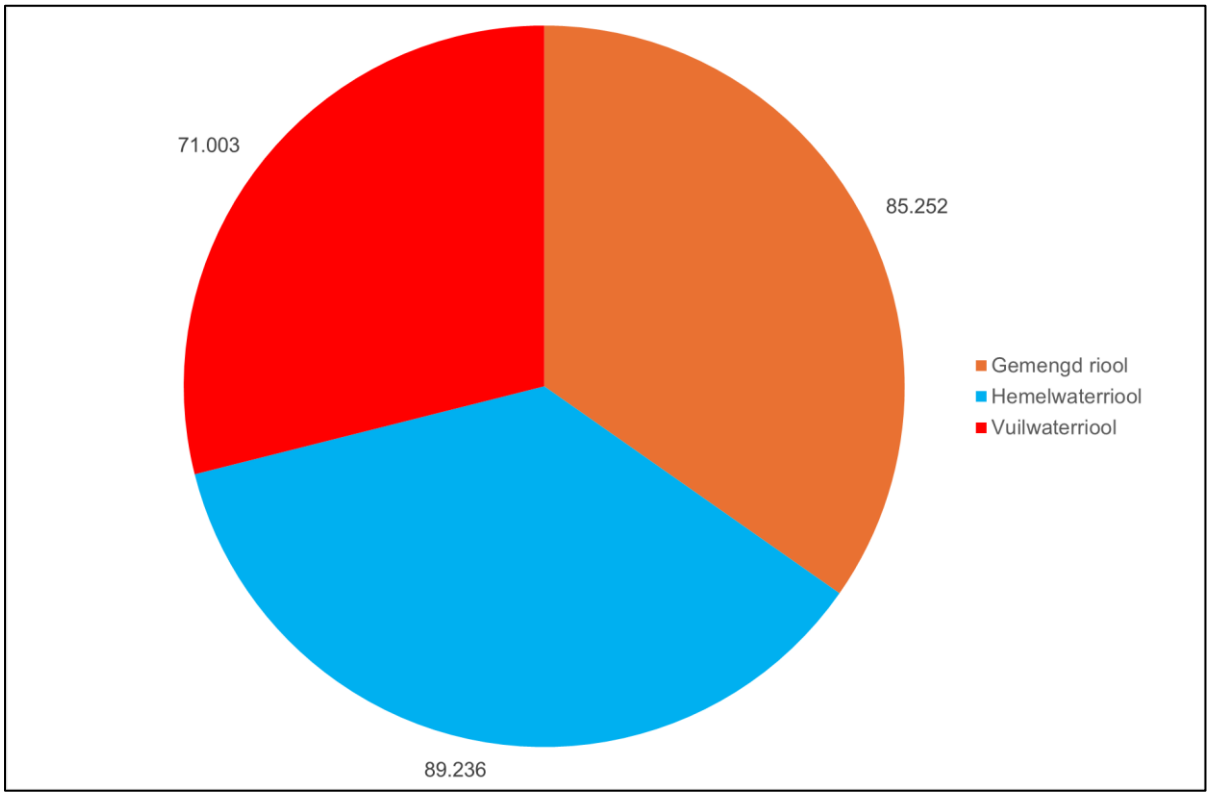
Binnen het gemeentelijke gebied zijn 26 ongerioleerde panden aanwezig. De panden lozen hun afvalwater via een (verbeterde) septictank. Een overzicht van de ongerioleerde panden is weergegeven in bijlage 1.

3.2 Vrijverval riolering

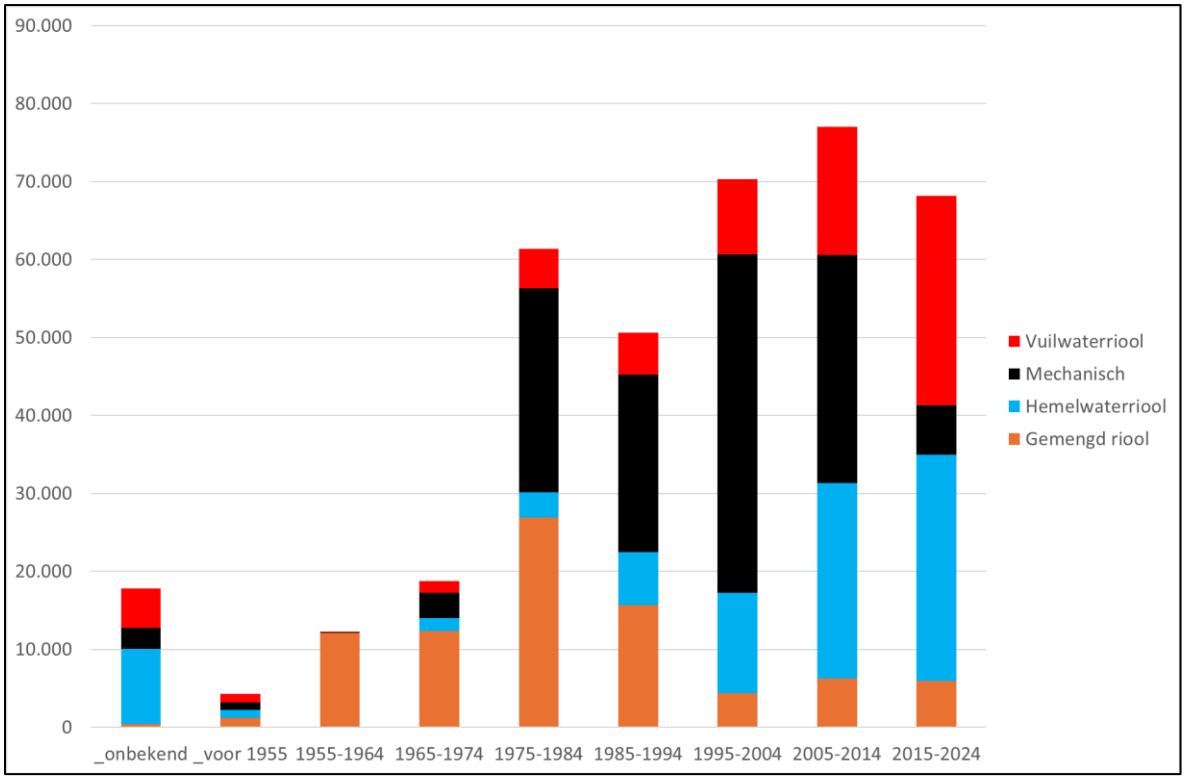

In Zuidplas is in totaal 247 kilometer vrijverval riolering aanwezig. Circa 85 kilometer riolering is gemengde riolering, 90 kilometer is hemelwaterriool en 71 kilometer is vuilwater riool (figuur 3-1). Door nieuwbouw en afkoppelen bij reconstructies is de lengte vrijverval riolering ten opzichte van het vGRP toegenomen van 226 kilometer naar 245 kilometer.

In figuur 3-2 is te zien dat vooral deze eeuw veel gescheiden riolering (hemelwater en vuilwater) is aangelegd. Gemengde riolering is vooral in de vorige eeuw aangelegd. Er zijn weinig riolen ouder dan 60-70 jaar. Met een theoretische levensduur van 60 jaar is te verwachten dat de vervangingsopgave na 2035 gaat toenemen.

Figuur 3-1: Verdeling vrijvervalriolering

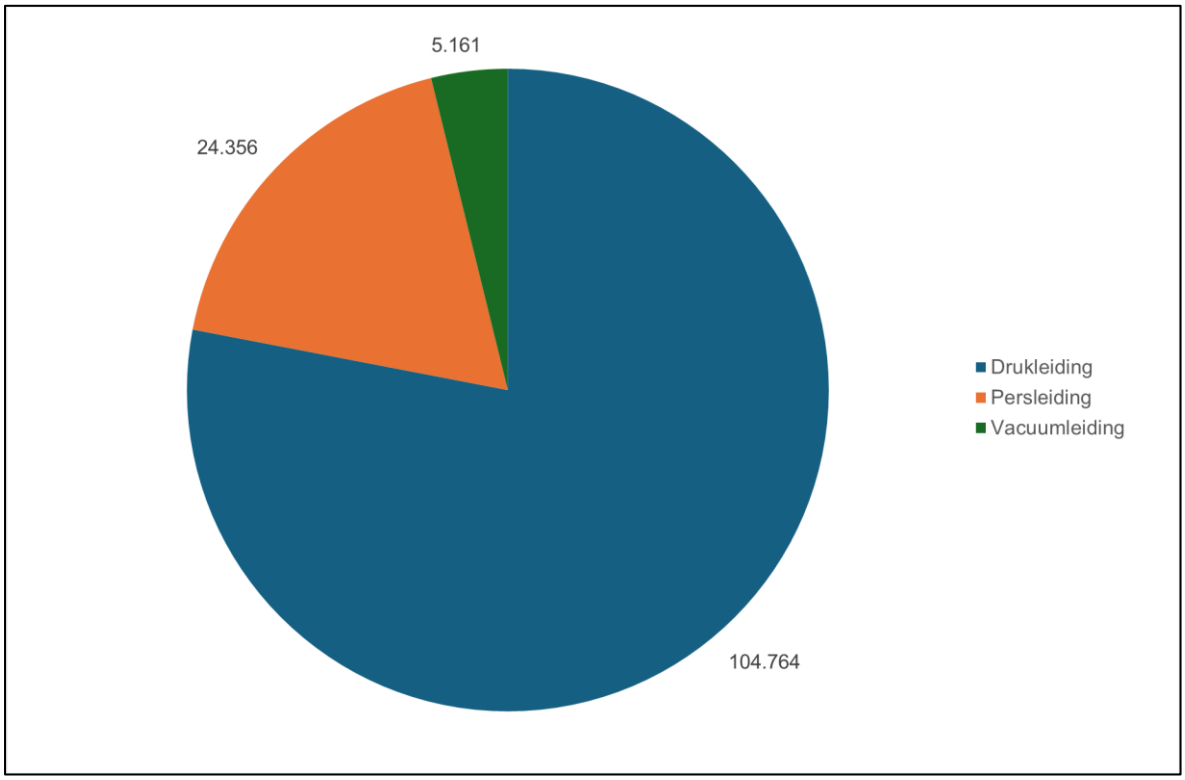

Figuur 3-2: Leeftijdsverdeling vrijverval en mechanische riolering

3.3 Gemalen en persleidingen

In Zuidplas ligt een grote lengte (134 km) mechanische riolering in de vorm van persleidingen, vacuümriolering en drukriolering. Persleidingen transporteren afvalwater (al dan niet gemengd met hemelwater) onder druk van meerdere huishoudens vanuit een gemaal. Op drukleidingen zijn individuele huishoudens aangesloten met een mini-gemaaltje. Bij vacuümriolering wordt het afvalwater getransporteerd door middel van onderdruk.

In de gemeente ligt 24 km persleiding, 105 km drukleiding en 5 km vacuümleiding (figuur 3-3). De leeftijdsopbouw van de mechanische riolering is weergegeven in figuur 3-2. Veruit de meeste mechanische riolering is aangelegd in de periode 1980 tot 2009. Met een theoretische levensduur van 60 jaar is vervanging van de mechanische leidingen in de periode na 2040 te verwachten. De oudste persleiding is uit 1960 vanuit het gemaal Bospolderstraat in Nieuwerkerk aan den IJssel. De komende planperiode wordt deze persleiding vervangen.

Figuur 3-3: Verdeling mechanische riolering

In de gemeente Zuidplas bevinden zich 98 grotere gemalen en 879 minigemalen. De levensduur van de pompputten is net als voor de persleidingen 60 jaar. De mechanische en elektrische componenten van een pompunit hebben een gemiddelde levensduur van 15 jaar. Het vacuümsysteem bestaat uit 85 vacuümputten en 1 vacuümgemaal.

3.4 Overstorten, uitlaatconstructies en bergbezinkbassins

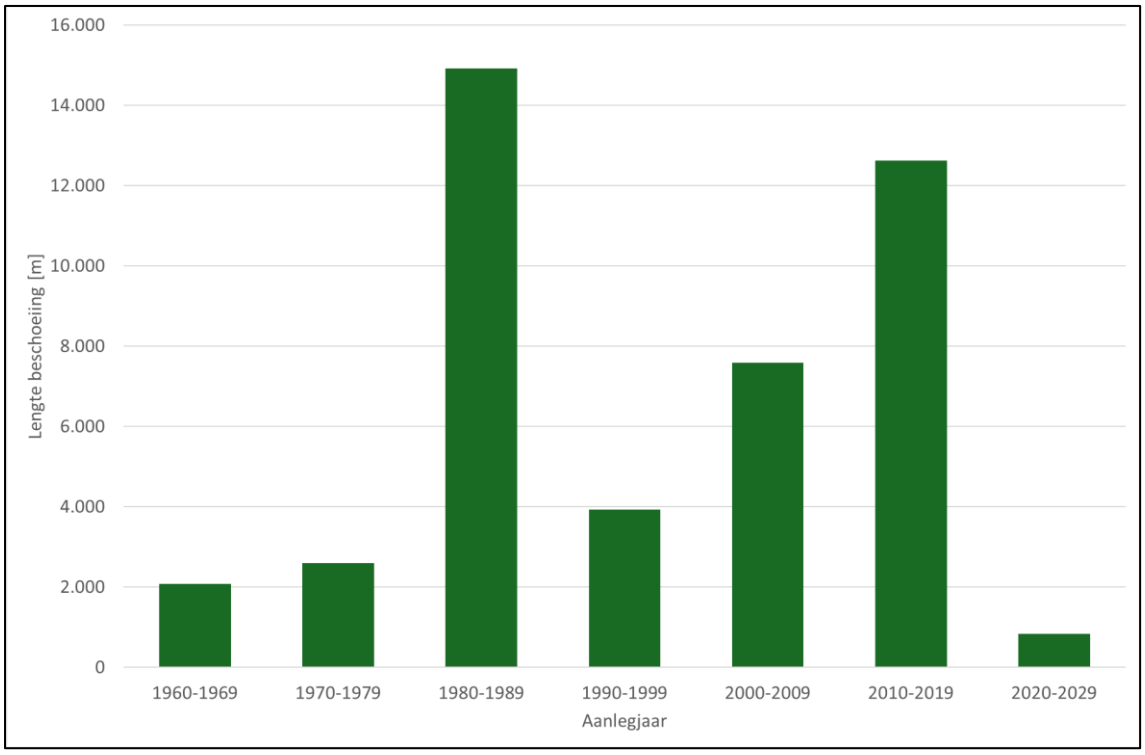
In de gemeente zijn in totaal 49 gemengde overstorten aanwezig. Een tekening met alle overstorten is opgenomen in bijlage 2. Vier overstorten zijn voorzien van een bergbezinkbassin.

3.5 Drainage en grondwatermeetnet

De gemeente heeft bijna 13 kilometer drainageleiding in beheer. Naast de gewone drainage ligt in de gemeente Zuidplas nog 0,3 km DT-riool en infiltratieriool. Deze riolering heeft naast de functie van hemelwaterriool ook de functie als drainage. De gemeente beschikt over een grondwatermeetnet met 49 peilbuizen.

3.6 Watersysteem

In de gemeente is 10,7 km aan duikers aanwezig. Het aanlegjaar van deze duikers is over het algemeen onbekend. De gemeente beheert 45 km aan beschoeiing en ruim 10 km natuurlijke oevers. Een groot deel van de beschoeiing is aangelegd in de jaren ’80 van de vorige eeuw (figuur 3-4). Met een levensduur van 30 jaar is deze beschoeiing in theorie aan vervanging toe. Het oppervlaktewater heeft een totaal oppervlak van 572.000 m^2, waarvan 310.000 m^2 binnen de bebouwde kom ligt.

Figuur 3-4. Aanlegperioden beschoeiingen

3.7 Kolken en lijngoten

In de gemeente zijn 18.600 kolken aanwezig die jaarlijks gereinigd worden. De kolken worden over het algemeen machinaal gereinigd. Vanwege de moeilijke bereikbaarheid worden 1.700 kolken handmatig gereinigd.

4. Ambitie

In dit hoofdstuk beschrijft de gemeente haar ambitie en doelen (wensbeeld voor de toekomst).

Figuur 4-1: Tekening gemaakt door Anna

4.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie 2040 “Samen maken wij Zuidplas” is leidend in ruimtelijke planvorming. In de Omgevingsvisie worden de ambities en doelstellingen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastgelegd. Als ambitie is hierin opgenomen dat Zuidplas in 2050 klimaatadaptief en waterrobuust moest zijn ingericht. Daarnaast wordt ook aangegeven dat er bij elke nieuwe gebiedsontwikkelingen gezorgd moet worden dat deze klimaatadaptief en waterrobuust zijn ingericht.

Riolering en stedelijk water zijn niet van elkaar te scheiden zij vormen een samenhangend geheel. De gemeente draagt de integrale zorg voor de leefomgeving in openbaar gebied. Er zijn ook raakvlakken met andere gemeentelijke taken zoals groen- en wegbeheer, onderhoud watergangen (oevers en beschoeiingen, baggeren), zorg voor de leefomgeving (zwerfvuil) en kunstwerken (bruggen, kademuren en damwanden). Vanwege al deze raakvlakken streeft de gemeente naar een integrale benadering van de openbare ruimte.

4.2 Actualisatie doelen

In het vGRP waren de nagestreefde doelen algemeen beschreven, te weten:

- Zorg voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Zorg voor inzameling en verwerking van overtollig hemelwater (dat een particulier niet redelijkerwijs zelf kan verwerken);
- Zorg voor het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand, voor de aan de grond gegeven bestemming, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het HHSK of de provincie behoort;
- Zorg voor het stedelijk oppervlaktewater;
- Voorbereid op een veranderend klimaat.

Deze doelen beschrijven de wettelijke en beleidsmatige watertaken en worden in dit nieuwe Beleidsplan riolering geactualiseerd naar doelen die aansluiten bij de ambities zoals vastgelegd in de omgevingsvisie en het Collegeprogramma. De doelen zijn nog steeds afgeleid van onze wettelijke watertaken, maar geven een duidelijker kader waarbinnen onze wettelijke taken worden uitgevoerd en een beter beeld van de opgave waaraan we werken.

De nieuwe doelen voor het Beleidsplan riolering zijn:

1. Bijdragen aan een goede volksgezondheid;
2. Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving;
3. Bijdragen aan een klimaatbestendige, waterrobuuste gemeente in 2050;
4. Inwoners kwaliteit leveren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

In hoofdstuk 5 zijn deze doelen verder uitgewerkt met een strategie en maatregelen.

5. Strategie en maatregelen

In dit hoofdstuk wordt de strategie voor de komende jaren bepaald met de daarbij te nemen maatregelen. Deze strategie bestaat deels uit het in stand houden van het bestaande systeem. Hiervoor worden onderhoudsmaatregelen uitgevoerd zoals het reinigen, inspecteren en repareren van de riolering en de gemalen. Daarnaast worden plannen opgesteld om het systeem te verbeteren en klaar te maken voor de toekomst.

5.1 Doel 1 'Bijdragen aan een goede volksgezondheid'

5.1.1 Contact met vuilwater voorkomen

Door het inzamelen en transporteren van (stedelijk) afvalwater, wordt contact met rioolwater zo veel mogelijk voorkomen. In de historische delen van de kernen wordt het afvalwater samen met overtollig hemelwater door hetzelfde leidingensysteem afgevoerd. Dit kan betekenen dat bij extreme neerslag afvalwater verdund met hemelwater op straat terecht komt. In de nieuwere delen van de kernen wordt het afvalwater gescheiden van het hemelwater ingezameld en afgevoerd. Waar dat doelmatig is, wordt ook in de historische delen van de kernen zoveel als mogelijk het afvalwater en het hemelwater gescheiden ingezameld en afgevoerd. Dit wordt dan gedaan als er ook andere werkzaamheden, zoals wegreconstructie, plaatsvinden.

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

Aansluiting percelen

Alle percelen binnen het gemeentelijk grondgebied waar afvalwater vrijkomt, moeten zijn voorzien van een voorziening die het afvalwater direct of indirect zuivert.

In het stedelijk gebied én in het buitengebied worden panden aangesloten op het vrijvervalstelsel als riolering binnen 40 meter aanwezig is vanaf de erfgrens. De gemeente bepaalt het aansluitpunt op de gemeentelijke riolering en stelt voorwaarden, waarbij ze rekening houdt met de ook in de toekomst goede werking van de gemeentelijke riolering. Daartoe en voor hoe met onderhoud omgegaan wordt, stelt de gemeente aanvullende eisen die ze openbaar toegankelijk maakt op de gemeentelijk website. De aansluitkosten zijn volledig voor rekening van de particulier die eigenaar is van het aan te sluiten perceel. Ook het onderhoud van de huisaansluiting is voor rekening van de aansluiter tot aan het aansluitpunt. Bij gezamenlijke aansluitleidingen zijn de grondeigenaren tezamen verantwoordelijk voor aanlegkosten en onderhoud.

Als de afstand groter is dan 40 meter, mag de aansluiter ook een aan de riolering gelijkwaardige voorziening aanleggen onder voorwaarde dat vergunning voor de lozing op oppervlaktewater wordt verkregen van het HHSK. Bodemlozing is nooit toegestaan.

In het buitengebied wordt het huishoudelijk afvalwater hoofdzakelijk ingezameld bij voorkeur via de drukriolering. Soms is een kleine individuele zuivering, een IBA of septic tank, de meest doelmatige oplossing. Het onderhoud hiervan neemt de gemeente niet over en de vergunning wordt afgegeven door het HHSK. De gemeente behoudt altijd het recht om een aansluiting te weigeren als de aansluiting de goede werking van de gemeentelijke riolering in potentie kan bedreigen. Dat geldt

bijvoorbeeld in het geval van zeer lange huisaansluitleidingen waarbij relatief weinig sanitair water wordt afgevoerd.

Het bestaande gedateerde vacuümsysteem wordt langzaam uitgefaseerd. Bij noodzakelijke vervanging wordt een drukriolering teruggebracht.

De gemeente staat open voor nieuwe sanitatiemethoden, als deze doelmatig aangelegd en onderhouden kunnen worden.

Momenteel zijn 26 panden nog niet aangesloten zijn op de riolering. Bij voortschrijdende woningbouw en daarmee uitbreiding van de riolering wordt steeds onderzocht of deze panden alsnog doelmatig kunnen worden aangesloten op de gemeentelijke riolering. Waar het uitbreidende rioleringssysteem in de nabijheid komt van een perceel waarop een bestaande individuele zuivering, een IBA of septic tank is gesitueerd, dit wil zeggen binnen 40 meter vanaf de erfgrens, sluit de perceeleigenaar, na aanschrijven vanuit de gemeente óf het HHSK, de riolering binnen 5 jaar aan op de nabijgelegen riolering. Hiermee houdt de eigenaar bij het afschrijven van zijn installatie rekening.

De rioolassets zijn in goede staat

Het goede functioneren van het rioleringsstelsel, de gemalen en pompunits is gewaarborgd. Storingen aan gemalen en pompunits komen direct binnen op de centrale hoofdpost en deze storingen worden binnen 24 uur verholpen. Video-inspecties geven een indicatie van de stabiliteit, afstroming en waterdichtheid van het riool. Wanneer uit de inspecties volgt dat de kwaliteit van het riool niet meer als ‘goed’ wordt beoordeeld, wordt door de gemeente op basis van de videobeelden (en eventuele extra informatie, zoals bijvoorbeeld meldingen van bewoners, boorkernen, hydraulisch functioneren en toestand van het wegoppervlak) de afweging gemaakt of ingrijpen daadwerkelijk noodzakelijk is.

Maximaal worden 0,25 stuks instortingen per jaar gemeente breed geaccepteerd.

Het afvalwateraanbod en de capaciteit van de zuivering zijn op elkaar afgestemd

De gemeente brengt het afvalwater naar de inzamelpunten van het HHSK, de eindgemalen. De gemeente heeft momenteel geen zuiveringstaak, is daarvoor ook niet toegelegd en neemt deze taak bij eventuele nieuwe sanitatievormen ook niet op zich. Het door de gemeente ingezameld afvalwater wordt uiteindelijk door het HHSK gezuiverd. De capaciteit van de zuivering moet daarom overeenkomen met het actuele afvalwateraanbod vanuit de gemeente en eventuele toekomstige ontwikkelingen. De gemeente en het HHSK maken op basis van een basisrioleringsplan afspraken over de af te voeren hoeveelheid afvalwater en leggen dat vast in een overeenkomst.

Periodiek reinigen en inspecteren

Om de afstroming in het rioleringsstelsel goed te houden, wordt het gemengde en vuilwaterstelsel, en de drukrioleringspompen en wijkgemalen, periodiek volledig gereinigd en geïnspecteerd. Bij alle reinigingsronden wordt tevens data verzameld om een goed risicogestuurd programma voor reinigen te kunnen ontwikkelen. In tabel 5-1 zijn de reinigingsfrequenties opgenomen die worden gehanteerd.

Tabel 5-1: Reinigingsfrequenties

Object	Reinigings- en inspectiefrequentie
Rioolgemalen	Jaarlijks reinigen en inspecteren
Drukrioleringspompen	Risicogestuurd, 3-jaarlijks inspectie BRL-norm
Bergbezinkvoorzieningen	Jaarlijks reinigen en inspecteren
Vrijvervalriolering (gemengd en vuilwater)	Reinigen en inspecteren 1 maal per 10 jaar*
Vrijvervalriolering (hemelwater)	Reinigen en inspecteren 1 maal per 20 jaar*
Lijngoten	Jaarlijks reinigen
Tunnelgemalen en lijngoten	Jaarlijks reinigen en inspecteren
Drainage	Risicogestuurd
Persleidingen	Risicogestuurd

* Reinigen en inspecteren van nieuwe riolering wordt risicogestuurd benaderd. Na aanleg wordt een inspectieronde uitgevoerd bij overdracht aan de gemeente. Na circa 6 jaar wordt het riool opnieuw geïnspecteerd, om na te gaan of er in de eerste periode na aanleg geen onverwachte situaties zijn opgetreden. Daarna hoeft het riool pas na circa 18 jaar weer geïnspecteerd te worden om in het vervolg wel eens per 10 jaar geïnspecteerd te worden. Reiniging van riolering wordt wel minimaal eens per 10 jaar uitgevoerd.

Reinigingsronde persleidingen met installatie van toegangen voor onderhoud

Persleidingen worden momenteel ad hoc gereinigd. Vanwege de steeds grotere belasting van het afvalwatersysteem wordt inzicht verkregen in de vervuilingsgraad door in de komende planperiode eenmalig een reinigingsronde van alle persleidingen te houden en de verkregen data te analyseren. Hiermee kan daarna een risicogestuurd onderhoud ingezet worden. Daarbij wordt het persleidingsysteem tevens toegankelijk gemaakt voor onderhoud (installatie pig-stukken). Daarbij worden ook bij alle wijkgemalen pig-toegangen geplaatst en debiet- en drukmeters.

Beschikbaar stellen van ontlastputten

De gemeente draagt samen met de inwoners bij aan het voorkomen dat vuil rioolwater via de toiletten de woning in kan stromen. Daarvoor worden ontlastputjes door de gemeente beschikbaar gesteld in gemengd gerioleerde gebieden, die in de hemelwaterafvoeren bevestigd kunnen worden door de bewoners zelf. Hiermee wordt voorkomen dat vuil rioolwater bij overbelasting binnenshuis uit het toilet of een laaggelegen douche kan uitstromen.

Figuur 5-1: Voorbeeld ontlastput (bron www.oss.nl)

Goed gebruik van riolering

De gemeente neemt regels op in het omgevingsplan om de blijvend goede werking van de gemeentelijke riolering te kunnen borgen. ODMH krijgt daarmee de handhavende taak als toetser op basis van het omgevingsplan.

5.2 Doel 2 ‘Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving’

5.2.1 Emissie vanuit stedelijk gebied beperken

In de historische delen van de kernen wordt het afvalwater en hemelwater ingezameld en getransporteerd door hetzelfde rioleringssysteem. Bij overbelasting van dit rioleringssysteem door neerslag, zijn er in het systeem nooduitlaten voorzien om rioolwater, dat niet kan worden afgevoerd naar de rioolwaterzuivering, ongezuiverd te lozen op oppervlaktewater. Deze nooduitlaten beperken de kans op rioolwater op straat. Deze lozingen hebben echter een negatief effect op de waterkwaliteit van het oppervlaktewatersysteem. In het verleden zijn in het rioleringssysteem diverse maatregelen getroffen om het aantal en volume van ongezuiverde lozingen via de nooduitlaten tot een minimum te beperken of de hoeveelheid vuil in het rioolwater te verminderen door de vaste delen in het rioolwater te laten bezinken en in het rioolsysteem te houden. Streven voor de gemeente is om het aantal en volume ongezuiverde lozingen ondanks extra bebouwing en verharding vanwege nieuwe wijken en bebouwing niet te laten toenemen. Indien gecombineerd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte de hoeveelheid ongezuiverde lozingen kan worden verminderd, dan streeft de gemeente dit na.

Figuur 5-2: Tekening gemaakt door Yara

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

De vervuiling van het oppervlaktewater is beperkt

In een gemengd stelsel wordt afvalwater en hemelwater gemengd ingezameld. Bij hevige regen is de capaciteit van het rioleringsstelsel onvoldoende en komt een deel van het gemengde, dus vervuilde afvalwater tot overstort in oppervlaktewater. Binnen marges is dit toegestaan en noodzakelijk voor doelmatige aanleg van riolering. Wanneer deze zogenaamde overstorten te vaak voorkomen en te veel afvalwater in het oppervlaktewater komt, heeft dit nadelige gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Om het aantal overstorten te beperken moet het gemengde rioleringsstelsel voldoende water kunnen bergen en afvoeren. Wanneer het oppervlaktewater door de riolering toch te zwaar belast wordt, wordt in overleg met het HHSK gezocht naar doelmatige oplossingen.

Voorkomen vuilemissie door straatvegen

Zwerfvuil en overige vuil zoals bladval kan via de riolering of direct door afstromen vanaf de openbare ruimte in het oppervlaktewater terecht komen. Daarmee veroorzaakt dit vuil uit bebouwd gebied waterkwaliteitsproblemen en verstoppingen in de riolering. Met goede voorlichting wordt bij de bron dit probleem voorkomen. De frequentie van het straatvegen specifiek voor het beperken van de vuilemissie en ter voorkomen van verstoppen van kolken wordt verhoogd naar twee ronden per jaar en nog een halve ronde voor incidenten.

Geen ongewenste lozingen

De gemeente gaat de komende jaren fors inzetten op terugdringen van disfunctioneren van de riolering door overbelasting van rioolsysteem, veroorzaakt door een constante stroom rioolvreemd water. Deze stroom leidt tot meer overstorten en dat leidt tot vervuiling van het oppervlaktewater. Zeker vanwege heviger buien moet ruimte in het riool optimaal beschikbaar zijn voor stromen die er wel in horen. Rioolvreemd water kan grondwater zijn door lekke riolering maar ook foutief aangesloten waterstromen of foutief aangesloten oppervlaktewater. Doel is om deze stroom in 2030 met 20% te hebben gereduceerd ten opzichte van 2024. Monitoring daarvan vindt plaats door de gemeente (door debietmeting op de persleidingen en analyse van de lokale pompdebieten) en het HHSK (door monitoring op de eindgemalen). Samen evalueren wij in 2027 en 2030 de resultaten en we stemmen goed af op dit onderwerp.

Om de goede werking van de riolering te waarborgen is het noodzakelijk dat geen ongewenste lozingen plaatsvinden. Dit kunnen lozingen betreffen van organische en chemische stoffen, die het riool of zuiveringsproces aantasten of verstoppen. Vooral doekjes in de riolering is een groot probleem waarvoor onze inwoners veel onderhoudskosten moeten betalen via de heffing. Onze communicatie inzet blijft daarop en wordt meer specifiek per gebied ingezet.

Controle op bedrijfsmatige lozingen vindt in opdracht van de gemeente plaats door de omgevingsdienst (ODMH). In de komende planperiode gaat de gemeente daarop gerichter controleren, omdat ongewenste lozingen veel invloed hebben op het goed functioneren van de riolering, zeker bij steeds heviger wordende buien. Waar nodig worden pompcapaciteiten afgestemd op legale afvalwaterstromen.

Er dient inzicht te bestaan in de toestand en het functioneren van de riolering

De rioleringsgegevens zijn toegankelijk via het rioolbeheersysteem van de gemeente. Hierin worden revisies van uitgevoerd werk verwerkt. Jaarlijks wordt een deel van het riool met een videocamera geïnspecteerd. De resultaten van de inspecties worden beoordeeld en opgenomen in het beheersysteem. De inspecties en andere informatie uit het rioolbeheersysteem zijn input voor de vervangingsplanning.

De bergbezinkbassins zijn voorzien van sensoren zodat het waterniveau in het riool, het bassin en het oppervlaktewater inzichtelijk is. Eens in de 10 jaar wordt bepaald of een herberekening van het stelsel noodzakelijk is. Dit is alleen noodzakelijk als er significante wijzigingen in het stelsel of het aantal aansluitingen hebben plaatsgevonden. In 2020 is een herberekening uitgevoerd (BRP).

Alle rioolpompen zijn voorzien van een signaleringssysteem. Daarmee wordt data verzameld, is inzicht in het functioneren en de afvoer en kunnen analyses worden uitgevoerd.

Beperken vuilemissie uit de riolering naar oppervlaktewater

Bij de inwerkingtreding van de Waterwet is de WVO vervallen en daarmee zijn van rechtswege algemene regels in de plaats gekomen voor de vergunning.

De algemene regels houden in dat voldaan moet worden aan de basisinspanning waar het gaat om lozing van stoffen via de overstorten of hemelwateruitlaten.

De gemeente behoudt daarbij wel een eigen verantwoordelijkheid voor het voorkomen van nadelige gevolgen van de lozingen. Vanuit de KRW heeft de gemeente een inspanningsverplichting om emissies vanuit de gemeentelijke riolering te reduceren.

Vanwege de klimaatverandering komen hevige buien vaker voor. Het aantal pieklozingen vanuit gemengde stelsels neemt bij ongewijzigd beleid daarmee toe. In de komende planperiode wordt het aandeel gemengd aangesloten verhard oppervlak gereduceerd en daarmee de vuilemissie vanuit de riolering naar oppervlaktewater, teruggedrongen.

Om bij te dragen aan een schone en prettige leefomgeving zijn voor de planperiode van dit Beleidsplan riolering de volgende acties gedefinieerd rond vuilemissies uit de riolering:

- Afkoppelen wordt in de openbare ruimte standaard bij wijkrenovatie- en vervangingswerkzaamheden en bij nieuwe aanleg uitgevoerd, zodat overstorten (piekvervuiling) met vuilwater minder vaak plaatsvinden en de impact van overstorten op de waterkwaliteit kleiner is;
- We streven naar het tevens afkoppelen van de voorzijde van woningen als dat zonder risico op foutaansluitingen kan, dus als duidelijk is hoe de private riolering is aangelegd;
- Het tegengaan van afvalwaterlozingen via het hemelwaterriool door foutieve aansluitingen op het hemelwaterstelsel te voorkomen en in bestaande situaties zoveel mogelijk reduceren als zij een aantoonbare negatieve invloed hebben op de waterkwaliteit, met als doel de waterkwaliteit te verbeteren;
- Wanneer noodzakelijk: het vaststellen van een hemelwaterverordening cq. equivalent onder de omgevingswet met als doel het gescheiden afvoeren van vuil- en schoon water te bevorderen;
- Risicogestuurde inzet van straatvegen ontwikkelen om vuillast bij gescheiden stelsels naar oppervlaktewater te reduceren met als doel de waterkwaliteit te verbeteren.

5.2.2 Emissie vanuit de glastuinbouwgebieden beperken

De glastuinbouwsector realiseert door middel van regionaal samenwerken een (nagenoeg) nulemissie vanuit de glastuinbouw naar het oppervlaktewater en de bodem in 2027, in overeenstemming met de visie van het Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) en de werkgroep “(nagenoeg) Emissieloze kas”.

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

Bevorderen innovatie

De gemeente omarmt initiatief van de sector om emissieloos te worden conform het ‘Bestuurlijke convenant Emissieloze kas’, waarbij de sector zelf actiehouder is en blijft en de kosten draagt.

Aansluiten bedrijfsafvalwater onder voorwaarden

Waar aansluiten van bedrijfsafvalwater een wens van de sector is, faciliteert de gemeente, waar dat mogelijk en doelmatig is, in nauwe afstemming met het HHSK, in het vergroten van de rioolcapaciteit om ervoor te zorgen dat de glastuinbouwbedrijven minder overstorten op oppervlaktewater veroorzaken. Ook deze kosten worden volledig gedragen door de sector. Voorwaarde voor afvoer is dat via een pompput wordt afgevoerd met signalering die op de gemeentelijke hoofdpost kan worden uitgelezen.

De gemeente faciliteert waar mogelijk met het beschikbaar stellen van een afvoermogelijkheid voor bedrijfsafvalwater van maximaal 0,5 m3 per hectare uitgeefbaar bedrijfsterrein per uur. Er worden geen illegale stromen of grotere afvoeren gefaciliteerd, ook niet als deze kortdurend zijn. In dat geval moet door het bedrijf gebufferd worden. Het beschikbaar stellen van de mogelijkheid tot afvoer van bedrijfsafvalwater is een bovenwettelijke taakinvulling, die de gemeente al decennialang op zich heeft genomen.

5.2.3 Overige emissies buitengebied beperken

In het buitengebied dat bestaat uit grasland wordt het afvalwater ingezameld via een drukrioleringssysteem. Dit drukrioleringssysteem is niet geschikt voor het afvoeren van overtollig hemelwater of bedrijfsafvalwater. Daar waar dit toch gebeurt, treedt de gemeente handhavend op om overbelasting van het systeem te voorkomen.

Daar waar een drukrioleringssysteem niet doelmatig is, wordt een IBA (Individuele Behandeling Afvalwater) toegepast om het afvalwater lokaal te zuiveren en vervolgens op het oppervlaktewater te lozen. Dit is vergunningsplichtig en dient bij het HHSK Schieland en de Krimpenerwaard aangevraagd te worden. Het beheer en onderhoud van de IBA’s vindt plaats door de gebruikers. De gemeente heeft er vier in onderhoud bij de Molenviergang in Zevenhuizen.

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

Onderzoek naar afvalwater- en hemelwaterstromen buitengebied

De gemeente voert een analyse uit op basis van (historische pompgrafieken) en vergelijkt deze met elkaar onder droogweeromstandigheden en in natte perioden.

Onderhoud IBA's

De gemeente kiest niet voor een verbrede zorgplicht en heeft uitsluitend de 4 IBA's in beheer bij de Molenviergang. Aanleg en onderhoud van overige IBA's wordt uitgevoerd door de eigenaren zelf.

Baggeren (buitengewoon onderhoud)

De gemeente Zuidplas is opgedeeld in tien schouwvakken, elk jaar wordt één schouwvak gebaggerd. De uitvoering hiervan wordt zoveel als mogelijk afgestemd met de baggerwerkzaamheden van het HHSK. Gelijktijdig met het baggeren worden de duikers binnen het schouwvak gereinigd zodat de hydraulische afvoer is gewaarborgd. Via de schouw buitengewoon onderhoud (ook wel de baggerschouw genoemd) controleert het HHSK op voldoende waterdiepte in de overige watergangen. Wat de afmetingen van de sloot moeten zijn is vastgelegd in de legger. De gemeente peilt iedere 4 jaar de waterdiepte en stemt zo nodig de baggerplanning hierop aan.

Verwerken van baggerspecie dient in eerste instantie op de kant te geschieden. Dit is hoofdzakelijk mogelijk in landelijk gebied vanwege de benodigde ruimte. Dit kan in bermen of op percelen van aangelanden. Bij het baggeren van watergangen in stedelijk gebied en op locaties waar natuurvriendelijke oevers zijn, is over het algemeen te weinig ruimte en groot risico op kapotrijden en vervuilen van de natuurvriendelijke oevers. Alle bagger, schoon en verontreinigd, moet dan worden afgevoerd en verwerkt of opgeslagen in depots. Gemeente Zuidplas beschikt over een eigen baggerdepot.

Bemonstering bagger bij overstorten

De gemeente start met een analyse naar de kwaliteit van bagger bij overstorten om goede kostenramingen te kunnen maken. Hiervoor wordt bagger bemonsterd bij overstorten.

Dagelijks onderhoud

Het dagelijks onderhoud bestaat uit het verwijderen van voorwerpen en materialen, maaien en verwijderen van overmatige begroeiing, opsnoeien van overhangende houtgewassen, in stand houden van de oevers en taluds en onderhouden van beschoeiing. Het HHSK controleert of de watergangen en hun oevers goed zijn onderhouden. De schouw op het dagelijks onderhoud vindt jaarlijks plaats. Elk jaar controleert HHSK vanaf 15 oktober in het hele beheergebied of de watergangen schoon zijn.

De Gemeente Zuidplas heeft ongeveer 100 km watergang in onderhoud. Het onderhoud van de watergangen gebeurt volgens de Ecokleurenkoers (EKK), die is opgenomen in het Beeldenboek dat gezamenlijk met HHSK is opgesteld om zo ecologisch verantwoord beheer uit te voeren aan de watergangen.

Bij dagelijkse onderhoud aan watergangen is de 'Gedragscode soortenbescherming gemeenten' bij alle aanbestedingen rond werken aan oppervlaktewater van toepassing om te voldoen aan de Natuurwet.

PFAS

Recent heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) een handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie gepubliceerd. Dit handelingskader is erop gericht om risico's voor de gezondheid, het milieu en het verspreiden van PFAS houdende grond

en baggerspecie naar niet of minder belaste gebieden wordt voorkomen. Dit houdt o.a. in dat bij de milieu hygiënische (water)bodemonderzoeken analyses gemaakt moeten worden naar PFOA- en PFAS-verbindingen.

5.2.4 Goed omgaan met grondwater

Waar dat mogelijk is op basis van een lokale afweging, wordt het overtollig hemelwater in de bodem gebracht en wordt afvloeiend hemelwater opgeslagen. Zo wordt binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft, bijgedragen aan het verkleinen van het risico op schade aan houten paalfunderingen en veendijken door een te lage grondwaterstand en aan bodemdaling in kwetsbaar gebied bij lange droge perioden.

De gemeente monitort de grondwaterstanden en treft gelijktijdig met grootschalige wijkreconstructies maatregelen in openbaar gebied om de grondwaterstand, binnen haar taakveld, zoveel mogelijk te reguleren.

Vanwege geografische achtergrondwaarden is dat echter niet overal optimaal mogelijk. Een hoge grondwaterstand is immers een natuurlijk verschijnsel en hoort bij de ligging in de diepste polder van de diepere polders van Nederland. Met name in lage delen van de gemeente, langs de boezemwatergangen en na langdurige natte perioden speelt dit. Eigenaren van percelen anticiperen zelf op de grondwaterstand die gangbaar is op hun terrein, bijvoorbeeld door aanpassen van de terreininrichting, het nemen van bouwkundige maatregelen en door beplanting aan te passen aan vernatting of verdroging. Het is niet mogelijk om overal en altijd een droge kruipruimte te hebben. Eigenaren treffen zelf maatregelen om vloeren, kelders en dieper gelegen delen van hun opstallen, water- en vochtdicht te maken en te houden.

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

Handelen conform het bestaande grondwaterbeleid

De invulling van de zorgplicht heeft de gemeente in 2015 vastgelegd in de beleidsnota grondwater. Niet alle grondwaterzaken zijn een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Er zijn veel onderlinge afhankelijkheden tussen de gemeente en andere partners rond grondwater. Samen met het HHSK en de provincie staan we als gemeente aan de lat, om de toekomstige problemen zoveel mogelijk, het hoofd te bieden.

De gemeente draagt daarbij een deel van de verantwoordelijkheid voor het grondwater namelijk “de grondwaterzorgplicht” . Daarbij is van belang dat het HHSK verantwoordelijk is voor het peilbeheer van het oppervlaktewater waarmee het speelveld van de gemeente beperkt is. Waar de gemeente dit doelmatig kan, binnen de haar, door de wetgever gegeven taken, bevoegdheid en zorgplicht, draagt ze een steentje bij in het grondwaterbeheer.

De gemeente neemt naar aanleiding van meldingen van overlast het initiatief om de overlast te onderzoeken. De gemeente treft conform dit beleid geen maatregelen op particulier terrein, noch stelt de gemeente een bijdrage in welke vorm dan ook daarvoor beschikbaar.

Net als bij de hemelwaterzorgplicht is op particulier terrein primair de eigenaar verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast, voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier).

Handelen conform aanvulling op het bestaande grondwaterbeleid

Gebleken is dat dit bestaande beleid voldoet en ongewijzigd in stand blijft maar wel enige aanvulling behoeft vanwege het beleidsvoornemen om Zuidplas waterrobuust en klimaatadapatief te maken in voor 2050.

Op het punt van een minimale drempelhoogte van nieuwbouw, inbreiding en herbouw voldoet het huidige beleid niet meer. Dat is het gevolg van de steeds hevigere buien die vallen en door het KNMI verwacht worden te gaan vallen. Op dit punt wordt het grondwaterbeleid daarom aangevuld met de volgende minimale waarden voor de vloerpeilen:

- Vloerpeil nieuwbouw minimaal 1,3 meter boven het door HHSK vastgestelde hoogste peil van het peilgebied waarin de onroerende zaak ligt en minimaal 0,20 m boven historisch aanlegpeil van de openbare weg, zoals in het streekarchief bekend is;
- Vloerpeil nieuwe inbreiding minimaal 1,3 meter boven het door HHSK vastgestelde hoogste peil van het peilgebied waarin de onroerende zaak ligt en minimaal 0,20 m boven historisch aanlegpeil van de openbare weg zoals in het streekarchief bekend is;
- Vloerpeil vernieuwbouw minimaal 1,3 meter boven het door HHSK vastgestelde hoogste peil van het peilgebied of boven riooloverstortniveau bij een gemengd riool waarin de onroerende zaak ligt én minimaal 0,20 m boven historisch aanlegpeil van de openbare weg zoals in het streekarchief bekend is.

NOTE: de minimale maat van 1,30 m is afgestemd en conform het beleid van HHSK.

NOTE: Voor het nieuwe dorp Kortelande is de genoemde 1,30 m niet van toepassing. Voor dit dorp wordt afzonderlijk beleid gemaakt vanwege de schaaal groote en specifieke waterhuishoudkundige aspecten.

Op 25 november 2022 verstuurde het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer een brief met als onderwerp “Water en Bodem sturend”, in 2024 gecorrigeerd door de Kamer naar “Rekening houden met Water en Bodem”. De brief heeft vooral gevolgen voor ruimtelijke ordening en de omgang met het veenweidegebied. Het voornemen is het verhogen van de waterstanden in het veenweidegebied om de CO_2-uitstoot te beperken. Dit heeft naar verwachting geen gevolgen voor het functioneren van onze riolering en de grondwaterstanden in de dorpskernen. Immers zijn de dorpskernen over het algemeen hoger gelegen dan de omliggende veenweidegebieden en is bij het bouwrijp maken van de woongebieden de veenlaag (deels) afgegraven en het woongebied opgehoogd. De bestaande oppervlaktewaterpeilen in de dorpskernen zullen naar verwachting niet verhoogd worden, waardoor de ontwatering en de grondwaterstanden daar niet of nauwelijks beïnvloed zullen worden door verhoging van de waterpeilen in de omliggende veenweidegebieden.

Streefwaarden grondwaterstand (ontwateringsdiepte)

Om nadelige gevolgen van grondwateroverlast en -onderlast zoveel mogelijk te voorkomen, treft de gemeente waar nodig maatregelen in openbaar gebied om binnen haar wettelijke taken het grondwaterpeil zo lang als mogelijk op het gewenste niveau te houden. Deze mogelijkheden zijn beperkt omdat de gemeente geen polderpeilen vaststelt, dat doet HHSK. In natte perioden wordt het water zoveel als mogelijk vastgehouden in de bodem. Bij reconstructies van de openbare ruimte zet de gemeente op locaties met gevaar op bodemdalingen en aantasting van paalfunderingen in op aanvoer van oppervlaktewater, meestal via het drainagestelsel, om te lage grondwaterstanden te voorkomen in geval van langdurige droogte.

De gemeente streeft waar dat mogelijk is en binnen haar wettelijke taken naar de volgende streefwaarden voor de grondwaterstand bij nieuw- of herbouw. Maatregeeln worden door de woningeigenaar genomen om afwending van waterbezwaar op nabijgelegen lagere percelen te voorkomen.

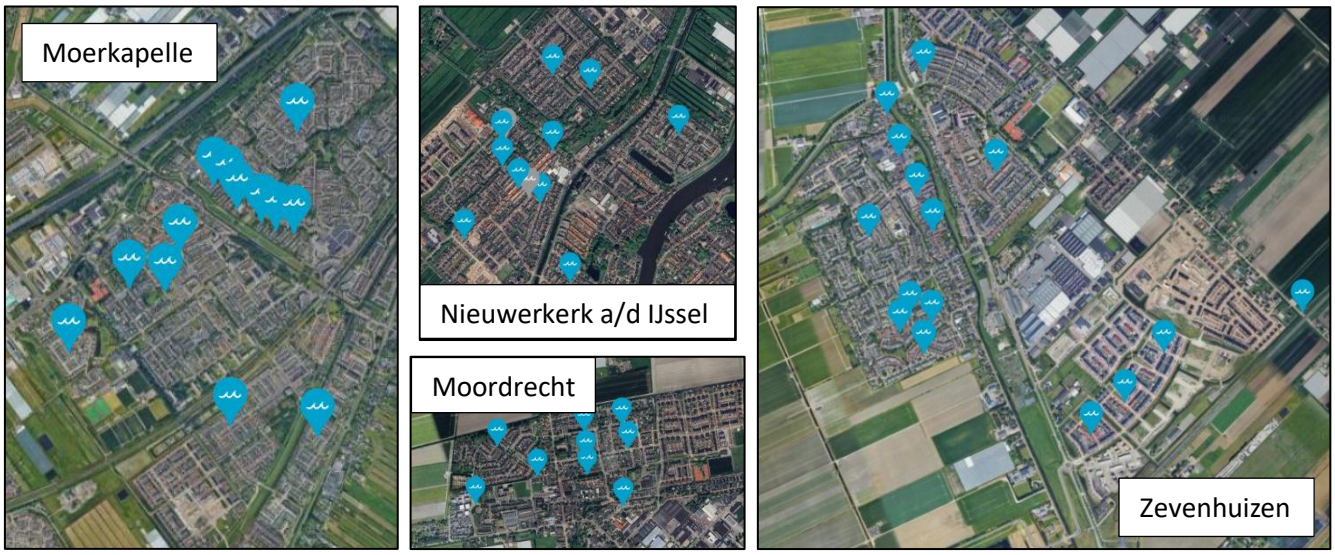
Tabel 5-2: Ontwateringsdiepte

Bestemming	Uitgangspunt streefwaarde ontwatering
Woningen en bedrijfspanden	0,7 m onder vloerpeil
Wegen	0,7 m onder ontwerphoogte kruin weg
Tuinen, sport- en speelvoorzieningen en groen	0,5 m onder ontwerphoogte mv

Inzicht in het grondwaterpeil

Om vast te stellen of er in een gebied sprake is van structurele grondwateroverlast of grondwateronderlast (droogte) wordt het grondwaterniveau op verschillende locaties in de gemeente gemmonitord via een openbaar meetnet (zie figuur 5-2). De gemeente breidt het meetnet op doelmatige wijze uit door uitbreiding samen te laten vallen met reconstructies of aan te laten sluiten op een datavraag.

Via het BRO-loket zijn deze metingen openbaar raadpleegbaar. In de planperiode worden de resultaten van dit meetnetwerk nog toegankelijker raadpleegbaar gemaakt via een link op de website van de gemeente met enige uitleg.

Figuur 5-2: Grondwatermeetnet Zuidplas

Bij nieuwbouw wordt het overtollig grondwater adequaat afgevoerd

Bij nieuwbouw dient de grondwatersituatie beoordeeld te worden. De beheerders worden betrokken bij nieuwbouwplannen en kunnen hierdoor adviseren over de aanwezigheid van open water en zo nodig aanleg van drainage.

Aanleg drainage bij nieuwbouw

In risicogebieden voor grondwateroverlast wordt bij nieuwbouw en bij reconstructie, permanente drainage aangelegd. Deze drains voeren het grondwater af naar de singels en stadswateren. In droge perioden kunnen ze ook gaan dienen voor de aanvoer van water als

maatregel tegen verdroging om zetting van veenbodems te voorkomen. In risicogebieden voor grondwateroverlast gebeurt aanleg ook preventief bij rioolvervanging, omdat de grondwaterstand daar kan stijgen als de oude (lekkende) riolen zijn vervangen. Een dergelijke preventieve aanpak hoort bij de gemeentelijke inspanningsplicht. De aanleg van drainage mag echter in geen geval leiden tot extra zakking van de ondergrond door ontwatering. Ook niet in droge periode waarin het waterpeil in de watergangen kan zakken. Hiervoor zijn beproefde technische oplossingen voorradig. Bij ieder plan wordt de aanleghoogte nauwkeurig bepaald, alle aspecten meewegend.

Bemalen drainage mag in Zuidplas niet worden toegepast in voor bodemdaling kwetsbaar gebied. Dit kan namelijk leiden tot het vergroten van de bodemdaling.

Aanleg drainage bij reconstructies

Bij rioolvervanging wordt altijd de grondwatersituatie beoordeeld en zo nodig robuuste drainage aangelegd. Door het aanleggen van een robuust drainage systeem of het aanleggen van voorziening als DT-riolering (hemelwaterriool dat tevens dienstdoet als drainage) wordt het grondwater in openbaar gebied gereguleerd tot het niveau van het oppervlaktewater. In natte perioden wordt overtollig grondwater afgevoerd naar het oppervlaktewater. In droge perioden wordt water vanuit het oppervlaktewater de bodem ingebracht. Op deze wijze kunnen zettingen worden voorkomen.

Reinigingsstrategie drainage

Drainage speelt in de komende planperiode een steeds grotere rol bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen en daarmee wordt het blijvend goed functioneren hiervan steeds belangrijker. De gemeente inspecteert en reinigt de openbare drainage in probleemgebieden planmatig en waar nodig, incidenteel na klachten. De private drainage in tuinen en onder woningen is en blijft een verantwoordelijkheid voor de perceeleigenaren. Deze dient door de grondeigenaren zelf te worden gereinigd.

Aansluiten private drainage op vuilwater- of gemengd systeem

De gemeente zet nadrukkelijk in op de afvoer van zo min mogelijk hemelwater en grondwater naar de vuilwaterriolering. Het is daarom niet toegestaan om drainagewater en water van tijdelijke bouwputbemaling aan te sluiten op de vuilwater- of gemengde riolering. Het is ook niet toegestaan drainagewater te lozen op drukriolering. Voor bijzondere gevallen, bijvoorbeeld als er geen oppervlaktewater of hemelwaterriolering in de buurt is, kan samen met de gemeente naar een maatwerkoplossing worden gezocht.

Dit geldt ook voor water van tijdelijke bouwputbemaling en andere tijdelijke situaties mits dit niet leidt tot vervuiling van het oppervlaktewater. Is dat wel het geval, dan is er maatwerk mogelijk in overleg met de gemeente.

Grondwater vanuit warmte- en koudeopslag (WKO)

Het grondwater dat vrijkomt bij de ontwikkeling of instandhouding van de WKO-bronnen mag niet zomaar in de riolering geloosd worden. Hiervoor is een integrale afweging noodzakelijk op het milieueffect en de maximale ontvangstcapaciteit van de riolering.

5.3 Doel 3 ‘Bijdragen aan een klimaatbestendige, waterrobuuste en duurzame gemeente’

5.3.1 Klimaatbestendig en waterrobuust in 2050

Door de klimaatverandering wordt in de toekomst vaker extreme neerslag verwacht, maar ook langere droge periodes. De gemeente wil in 2050 klimaatbestendig, waterrobuust en duurzaam zijn.

Door middel van klimaatadaptieve maatregelen, voorkomt de gemeente de kans op schade door wateroverlast zo veel als mogelijk en doelmatig. Hierbij wordt tijdelijk water op straat binnen randvoorwaarden geaccepteerd.

Van bewoners wordt verwacht dat zij ook hun steentje bijdragen door hemelwater zoveel als mogelijk vast te houden op de locatie waar dit valt. Dit kan bijvoorbeeld door de tuinen te vergroenen en/of eigen waterberging aan te leggen. Hierdoor stroomt minder hemelwater naar de riolering en raakt deze minder snel overbelast. Bij nieuwbouw wordt de openbare ruimte direct klimaatbestendig ingericht. De gemeente ontwikkelt indien nodig een regelset in het omgevingsplan om ervoor te zorgen dat nieuwe gebiedsontwikkelingen klimaatbestendig worden aangelegd en bedrijven grote dichte verhardingsvlakken op eigen terreinen reduceren.

Om verdroging zoveel mogelijk te voorkomen, treft de gemeente waar nodig maatregelen om binnen haar wettelijke taken het grondwaterpeil zo lang als mogelijk op het gewenste niveau te houden. In natte perioden wordt het water zoveel als mogelijk vastgehouden in de bodem.

Klimaatadaptieve maatregelen en andere verbetermaatregelen worden, waar mogelijk gelijktijdig uitgevoerd met al geplande of toekomstige overige werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals bij wegreconstructie en rioolvervanging.

Dit doel bereiken we door middel van de volgende maatregelen:

Klimaatstresstesten en klimaatmaatlat

In de komende planperiode worden de klimaatstresstesten geactualiseerd om een goed beeld te blijven houden van de klimaatrisico’s en de voortgang op het klimaatbestendig maken van de gemeente. Concreet houdt dit voor wateroverlast in dat we inzicht krijgen op microniveau in de verwachte waterschade bij een bui van de eeuw (die eenmaal in een mensenleven voorkomt). Dat is veel nauwkeuriger dan de huidige stresstesten.

Gemeente Zuidplas heeft het convenant klimaatadaptief bouwen (klimaatmaatlat) ondertekend. In 2023 heeft de Rijksoverheid de landelijke maatlat voor een groene en klimaatadaptieve gebouwde omgeving gepubliceerd als richtlijn. De inhoud van het convenant en de klimaatmaatlat is vrijwel hetzelfde. De klimaatmaatlat is in dit Beleidsplan riolering daarom omgezet naar gemeentelijk beleid.

De landelijke maatlat geeft alleen richtlijnen voor extreme buien met een herhalingstijd van eens per 100 jaar (T=100). Vanuit de hemelwaterzorgplicht (zie taak in kader) dient ook een doel ten aanzien van wateroverlast te worden gesteld voor normale zware buien, welke eens in de paar jaar voorkomen.

De gemeente maakt bij wateroverlast onderscheid in drie gradaties:

- Hinder: 15-30 minuten een beperkte hoeveelheid 'water op straat' (plasvorming of enkele cm's);
- Overlast: Water op straat tussen de trottoirbanden (maximaal 0,10 m boven wegpeil), ondergelopen tunnels, opdrijvende putdeksels, maximale duur 60 min na bui;
- Schade: water in winkels en woningen met materiële schade en ernstige belemmering van hoofdverkeersroutes.

In tabel 5-3 is opgenomen welke buien de gemeente hanteert als toetsbui per gradatie en situatie. De herhalingstijden (eens per 100 en eens per 250 jaar) bij het criterium "geen schade" komen overeen met de ambities in de landelijke maatlat en het Convenant Klimaatadaptief Bouwen in Zuid-Holland. Alle vermelde buien zijn buien uit de Kennisbank Stedelijk Water van Rioned. Indien het systeem of een locatie hier aan voldoet, is het klimaatbestendig ingericht. Voor het bestaand systeem betreft het een streefbeeld, wat op langere termijn te realiseren is door middel van werk met werk te maken bij rioolvervangingen en herinrichtingen. Voor uitbreidingen betreft het een norm bij realisatie. De vermelde composietbuien zijn zwaarder dan de vermelde buien 08 en 09. Voor uitbreidingswijken geldt dus een hogere norm dan voor het bestaande systeem. De genoemde buien 08 en 09 zijn circa 25 jaar geleden opgesteld en nog niet aangepast aan de actuele klimaatstatistiek, waar de composietbuien wel op zijn gebaseerd. Aanpassen van het bestaande systeem aan de zwaardere composietbuien vergt hoge investeringen. Hinder moet daarom vaker geaccepteerd worden in bestaand gebied, dan in uitbreidingswijken die uit te leggen zijn op de nieuwe klimaatstatistieken. Qua ernstige hinder en schade komt het streefbeeld bij het bestaande systeem wel overeen met de norm bij uitbreidingswijken.

De composietbuien zijn opgesteld op basis van de KNMI 2014-klimaatscenario's voor het klimaat van de jaren 2014, 2030, 2050 en 2085. Voor de laatste drie genoemde jaartallen is sprake van een Laag en een Hoog scenario, op basis van de onzekerheid in de ontwikkeling van het klimaat. Voor de composietbuien bij hinder en ernstige hinder is gekozen voor het scenario Laag in plaats van het ongunstigere scenario Hoog, omdat nog erg onzeker is of het scenario Hoog uitkomt. Dit is niet alleen afhankelijk van de CO_2-uitstoot en de mate van klimaatmitigatie maar ook van sociaaleconomische groei (delta scenario's) of de mate van verdroging vernatting (KNMI'23- scenario's). De composietbuien zijn tevens opgesteld voor diverse herhalingstijden. Een composietbui die statistisch eens in de 5 jaar voorkomt, wordt aangeduid met "T=5".

Voor wegen geldt het historisch aanlegpeil als maatgevend in de toetsing. Hoofdverkeersroutes en vitale en kwetsbare functies worden vastgelegd in het calamiteitenplan. In bijlage 3 is opgenomen op welke momenten welke wijze van toetsing vereist wordt.

Bij uitbreidingen wordt het criterium "geen schade" vertaald in "geen water tegen gevels". Geen schade betekent onder andere geen water in woningen. Door dit te vertalen in "geen water tegen gevels" is het criterium niet afhankelijk van het vloerpeil.

Tabel 5-3: Streefbeeld en norm wateroverlast nieuw Beleidsplan riolering bestaande situatie

Type overlast	Functie	Bestaand systeem (streefbeeld)	Uitbreiding (norm)
Geen hinder bij	Wegen	Bui08 (20mm)	Composiet T=5 2050L
Geen overlast bij	Wegen	Bui09 (30mm)	Composiet T=10 2050L
	Hoofdverkeersroutes	Composiet T=10 2050L	Composiet T=10 2050L
Geen schade bij	Gebouwen	Composiet T=100 2050H	Composiet T=100 2050H. Geen water tegen gevels
	Vitale en kwetsbare functies	Composiet T=250 2050H	Composiet T=250 2050H. Geen water tegen gevels

Klimaatbestendig zijn, wil dus niet zeggen dat er nooit hinder op kan treden. Hinder moet dus soms geaccepteerd worden. Doel is ernstige hinder te beperken en schade te voorkomen. Dit toetsen we door een maaiveldmodel te koppelen aan het rekenmodel van het ondergrondse rioolsysteem, zodat we inzicht krijgen in de verspreiding van het water, een zogenoemde stresstest. Stresstesten worden uitgevoerd met buien met een herhalingstijd van 100 jaar bij het meest ongunstige klimaatscenario voor 2050 conform de landelijke maatlat. Het voorkomen van schade in panden is een gedeelde verantwoordelijkheid welke de gemeente op basis van de stresstesten door middel van risicodialogen bespreekt met de inwoners/bedrijven en prioriteert.

Cybersecurity

Vanwege de steeds hogere hydraulische belasting van de waterketen vanwege heviger neerslag is het belangrijk dat deze onder maatgevende omstandigheden goed blijft functioneren. De beveiliging van het systeem is daar een onderdeel van.

We gaan een onderzoek cyber security uitvoeren door middel van een hacker analyse op de integriteit van onze gemaalsystemen.

Overstorten en lozingen vanuit het hemelwaterstelsel mogen niet leiden tot inundatie

Het ontvangende oppervlaktewater dient voldoende capaciteit te hebben om het hemelwater uit stedelijk gebied te ontvangen. Het HHSK toetst of het oppervlaktewater voldoende capaciteit heeft en neemt maatregelen als dit niet voldoet aan de wettelijke randvoorwaarden voor inundatie.

De gemeente ziet hierbij ook een rol voor zichzelf ter ondersteuning van de opgave van HHSK. Daar waar het mogelijk is om mee te koppelen met geplande werkzaamheden, wordt afgestemd met HHSK om weghoogte of bermen aan te passen of andere maatregelen te nemen.

Afkoppelen

Afkoppelen van hemelwater van het gemengde riool heeft veel voordelen. Op sommige plaatsen is al veel afgekoppeld en worden de grenzen van het oppervlaktewater in kwantitatieve zin bereikt. Een voorbeeld daarvan is Dorrestein – Zuid waar samen met het HHSK gezocht moet worden naar de meest doelmatige oplossing om schade door

inundatie te voorkomen. HHSK wordt periodiek gevraagd haar actuele kennis te delen door aan te geven in welke gebieden ze tegen de randen van de waterkwantiteit aanlopen en waar we bij onze afkoppelopgave het overleg intensief met elkaar moeten zoeken om problemen te voorkomen.

Indien de gemeente in een gebied gaat afkoppelen, wordt in elk geval de openbare ruimte zoveel mogelijk afgekoppeld van het gemengde stelsel. Daarnaast is het streven het particuliere hemelwater af te koppelen dat aan de voorzijde van de woningen geloosd wordt. Afkoppelen van hemelwater van de woningen gaat vooralsnog op vrijwillige basis. De gemeente koppelt zorgvuldig af. Altijd wordt het voorkomen van foutaansluitingen in ogenschouw genomen zodat er geen vervuild water op het oppervlaktewater terecht kan komen door het afkoppelen. Bij een afkoppelproject faciliteert de gemeente in overleg met de perceeleigenaar het afkoppelen van de hemelwaterpijpen aan de voorzijde van de woning. Een aandachtspunt hierbij is de ontluchting van de woning niet te verstoren.

Inmeten woningvloerpeilen

Om goede berekeningen te kunnen maken van potentiële schadelocaties door hevige regenval is het belangrijk over voldoende meetdata te beschikken. In de komende periode gaat de gemeente meetdata van drempelpeilen verzamelen.

De instroming in riolen via de kolken dient ongehinderd plaats te vinden.

Door bladval en andere vervuiling kunnen kolken verstopt raken waardoor de kans op wateroverlast toeneemt. De gemeente reinigt daarom jaarlijks de kolken. Om vervuiling van de kolken en het riool te voorkomen worden ook de straten geveegd.

Daarnaast watert steeds meer verhard oppervlak direct af op de naastgelegen watergangen. Om vuilemissie (nutriënten) op het oppervlaktewater te voorkomen wordt het wegoppervlak geveegd. Dat gebeurt in steeds grotere mate risicogestuurd.

Bui van de eeuw berekening

We voeren een bui van de eeuw berekening uit waarbij we gevoel krijgen welke problemen er zouden kunnen ontstaat bij een bui die eenmaal in een mensenleven voorkomt. Niet om het stelsel hierop te ontwerpen maar om in de openbare ruimte maatregelen te kunnen treffen om eventuele waterschade te voorkomen. Deze berekening levert ook input voor het gemeentelijke calamiteitenplan en op de stresstesten op het onderdeel wateroverlast.

Ombouw verbeterd gescheiden stelsels (VGS)

In de voorgaande jaren zijn de meeste verbeterd gescheiden stelsels al omgebouwd naar gescheiden stelsel. Er resteert alleen nog het stelsel van Esse Laag. Dat wordt in de komende periode omgebouwd. Daarmee kan ook dit stelsel meer hemelwater verwerken zonder schade.

Onderzoek kansen open verharding

In de komende periode willen wij de hoeveelheid hemelwater dat in de riolering komt beperken. Daarom voert de gemeente onderzoek uit naar de kansen van open verharding in de parkeervakken om een goede afweging te kunnen maken. Daarbij wordt de waterinfiltratiecapaciteit van de ondergrond geanalyseerd. Er wordt op dit moment gewerkt aan het handboek groen parkeren, dit handboek is Q4 gereed en dan wordt die ook gekoppeld in de DIOR.

Verder invullen beleidsvrijheid hemelwater

Afhankelijk van de uitkomsten van de bui van de eeuw berekening kan het noodzakelijk zijn om aanvullend beleid te formuleren rond hoe de gemeente omgaat met aansluiten van hemelwater op het gemeentelijke systeem. Hiervoor worden dan te zijner tijd aanvullend voorstellen gedaan aan het bestuur.

5.3.2 Communicatie over klimaatadaptatie

In een groot deel van de gemeente zijn particulieren en bedrijven eigenaar van de grond. Particulieren hebben een eigen verantwoordelijkheid wanneer het gaat om goed rioolgebruik en klimaatadaptief inrichten. De gemeente geeft de informatievoorziening en communicatie naar inwoners en bedrijven vorm, om dit verantwoordelijkheidsbesef en -handelen te bevorderen en om intrinsieke maatschappelijke betrokkenheid te creëren.

Eenduidige communicatie

De gemeente gaat de komende periode een communicatieplan met messagehouse opstellen om onze boodschappen gemeentebreed te kunnen stroomlijnen.

Participatie

Op het maken van nieuw beleid is de participatienota van de gemeente van toepassing. Hier wordt rekening mee gehouden.

5.3.3 Een duurzaam rioleringssysteem

Het beheer- en onderhoudsaspect wordt nadrukkelijk vanaf de ontwerpfase betrokken en maakt onderdeel uit van de afwegingen die hierin plaatsvinden. Er wordt niet automatisch gekozen voor de goedkoopste oplossing, maar wel voor de beste en meest duurzame over de gehele levenscyclus. Hierbij wordt onder andere gelet op circulaire grondstoffen en materialen, inzetten op het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, minder belasten van milieu bij uitvoering van werkzaamheden en een optimale afweging op duurzaamheid in de manier van beheer, onderhoud en vervanging aan het eind van de levensduur.

Duurzaam omgaan met hemelwater

De gemeente hanteert de volgende leidende principes voor de omgang met hemelwater:

Waterkwantiteitstrits:

1. Vasthouden en infiltreren: Hemelwater zoveel mogelijk vasthouden op locatie waar het valt en infiltreren in de bodem, bijvoorbeeld toepassen van doorlatende verharding, hergebruik
2. Bergen: Overtollig hemelwater bergen op locatie waar het valt, zodat bij extreme neerslag wateroverlast op straat kan worden voorkomen, en bij extreme droogte het water teruggegeven kan worden aan de bodem.
3. Afvoeren: Indien infiltreren en bergen niet mogelijk is, wordt het overschot aan hemelwater vertraagd afgevoerd. Voorkeur van vertraagd afvoer is: naar de bodem (via half verharding of in daarvoor aangewezen gebieden, bijvoorbeeld

groenvoorzieningen), naar het oppervlaktewater in de wijk en als laatste via het rioolstelsel liefst vertraagd, bijvoorbeeld met een apart hemelwaterriool, afvoeren naar oppervlaktewater

Waterkwaliteitstrits:

1. Schoonhouden: bijvoorbeeld geen uitlogende bouwmaterialen toepassen
2. Scheiden: bijvoorbeeld aparte hemelwater riolering aanleggen
3. Schoonmaken: bijvoorbeeld toepassen bodem passage

Voor nieuwbouw binnen nieuwe bestemmingsplannen moet altijd een waterparagraaf opgesteld worden, op basis van een programma van eisen met randvoorwaarden en ontwerpgrondslagen voor het waterhuishoudkundig systeem. Bij nieuwbouw binnen een bestaand bestemmingsplan is vaak al een bestaand vrijverval riool aanwezig. Als het bestaande rioolstelsel te klein is voor de afvoer van hemelwater, moet de perceeleigenaar als het kan zelf maatregelen nemen op eigen terrein. Bij nieuwbouw moet hemelwater altijd gescheiden van het overig afvalwater worden aangeboden aan de perceelgrens. Op drukriolering en vacuümriolering mag absoluut alleen huishoudelijk afvalwater en maximaal 0,5 m^3/uur per ha uitgeefbaar bedrijventerrein aan proceswater worden geloosd.

Een groot deel van het rioolstelsel van Zuidplas is een gemengd stelsel, ook is er veel oppervlaktewater in de omgeving. Dit betekent dat er veel kansen bestaan voor het afkoppelen van verhard oppervlak. Het afkoppelen van verhard oppervlak is voor het milieutechnisch functioneren van de riolering niet meer nodig omdat Zuidplas al voldoet aan de basisinspanning. Afkoppelen is in Zuidplas alleen doelmatig als het gecombineerd wordt met de vervanging van oude rioolbuizen of herinrichting van gebieden. Daar worden de kansen gepakt.

Gebruik van duurzame materialen en reductie van uitstoot van CO_2

De gemeente gebruikt FSC-hout en probeert CO_2 te reduceren op de gemalen door draaitijd beperkingen, frequentie gestuurd pompen, aansluitingen van rioolvreemd water op te sporen en op te heffen en de juiste pomp op de juiste plaats te installeren. De resultaten worden met een CO_2 emissiedashboard in het jaarplan gepresenteerd. Waarbij 2020 als nul geldt voor het weergeven van de reductiepercentages.

Duurzamere oeverbescherming

De gemeente gaat beschoeiing bij het einde levensduur vervangen door een natuurvriendelijker alternatief als dat kan volgens het ja tenzij principe.

Dit houdt in dat onderwaterbeschoeiing wordt toegepast waar dat kan en alleen een standaard beschoeiing waar dat moet.

5.4 Doel 4 ‘Inwoners kwaliteit leveren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten’

De gemeente houdt zich bezig met de wettelijke taken die haar zijn toegedeeld door de wetgever en, waar van toepassing, het bovenwettelijke beleid dat de gemeenteraad heeft vastgesteld. Ze voert deze taken goed uit.

Bovenwettelijke taken

€ Bovenwettelijke taken, bijvoorbeeld taken die door de wetgever aan andere overheden of aan private partijen toegedeeld zijn, worden in principe niet door de gemeente overgenomen (zie voor een overzicht van taken en bevoegdheden in de waterketen en het oppervlaktewater bijlage 4).

5.4.1 Betaalbare waterketen

De gemeente blijft werken aan ‘minder meerkosten’ zoals verwoord was in het ondertussen vervallen Bestuursakkoord Water uit 2018. De gemeentelijke watertaken worden efficiënt en doelmatig uitgevoerd met een optimale balans tussen maatschappelijke kosten en acceptabele risico’s.

Kostenreductie door meekoppelen

 € De kosten van het klimaatbestendig maken van wijken, worden gereduceerd door zoveel mogelijk mee te koppelen met reguliere werkzaamheden. Daarom wordt slim omgegaan met de prioritering van de maatregelen in een wijkgerichte integrale afweging.

Gebruik maken van beschikbare subsidies en bijdragen

€ Wanneer er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid wordt optimaal gebruik gemaakt van subsidieregelingen of van de mogelijkheden om kosten te delen met stakeholders zoals het HHSK, de Provincie Zuid-Holland of het Rijk

Risicogestuurd beheer

 € We gaan steeds meer risicogestuurd beheer toepassen volgens de CROW.

Bij de reguliere reinigingswerkzaamheden voor zowel vrijverval riolering als alle gemalen en pompputten wordt data verzameld om goede analyse te kunnen maken van de juiste bijpassende reinigingscyclus van de betreffende assets.

Daarnaast maken we in de komende planperiode een transparante beslisboom die we gaan hanteren voor vervangingsbeslissingen. Uitgangspunt daarbij is dat we primair relinen en alleen vervangen als de schadebeelden of meekoppelkansen zodanig zijn dat relinen niet mogelijk of ongewenst is.

Onderzoek naar levensduur vrijverval riolering

 € Op dit moment is nog met onvoldoende zekerheid vast te stellen dat de riolering langer meegaat dan de huidige afschrijftermijn. Veel van ons stelsel is onderheid en gaat wel langer mee dan de 50 jaar die we nu hanteren. In de komende periode wordt een onderzoek naar de levensduur uitgevoerd. Als blijkt dat de vrijverval riolering een andere afschrijftermijn heeft, volgt actualisatie van de kostendekking.

5.4.2 Doelmatig beheer van de waterketen

Het beheer van de waterketen is doelmatig om zo optimaal mogelijk én binnen de gemeentelijke invloedssfeer het functioneren van het inzamelsysteem en het transportsysteem te waarborgen en schade op de zuivering te voorkomen. Deze doelmatigheid wordt gerealiseerd binnen de gemeentelijke wettelijke zorgplichttaken en vastgestelde beleidstaken.

Onderzoek uitvoeren gemeentelijke baggerwerkzaamheden door HHSK

De gemeente ziet veel voordelen in het baggeren door één partij, waar het gaat om optimale afstemming. In dit geval zou HHSK daarvoor de partij kunnen zijn omdat HHSK ook voor niet gemeentelijk water een baggerverplichting heeft. De gemeente gaat samen met HHSK onderzoeken of HHSK kan faciliteren in de gemeentelijke baggertaak. Daarbij verwachten we dat overdracht kostenneutraal kan plaatsvinden. Dat wil zeggen HHSK brengt min of meer dezelfde baggerkosten bij de gemeente in rekening, maar daarvoor wordt meer milieurendement verkregen door betere afstemming tussen de diverse baggerwerken.

Optimaliseren beheerproces

Het beheerproces wordt verder geoptimaliseerd waarbij gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die de (informatie) technologie geeft. Voor beheerbeslissingen en- acties wordt steeds meer input geleverd op basis van data(analyse), waardoor de beheerspecialisten in hun werkzaamheden ondersteund worden bij de integrale afweging op nut en noodzaak (risico- en datagestuurd beheer).

Doelmatig omgaan met signaleringssystemen in het buitengebied

In het glastuinbouwgebied worden alle pompen voorzien van signalering. Ook waar meerdere woningen zijn aangesloten op één pomp wordt een signaleringssysteem geplaatst. In de andere gevallen wordt op basis van een maatwerkinschatting bepaald of een signaleringssysteem wordt toegepast of een rode lamp.

Opleiding nieuwe taken

De gemeente vindt opleiding belangrijk. De vakspecialisten worden daarom opgelegd om ook nieuwe trends te kunnen duiden bijvoorbeeld mogelijke nieuwe gemeentelijke taken KRW, nieuwe sanitatie en innundatierisico's, en om nieuwe gemeentelijke taken klimaatadaptatie, en assetmanagement, goed en doelmatig te kunnen uitvoeren.

5.4.3 Rechtmatig beheer van de waterketen

De gemeente Zuidplas is een integere en betrouwbare opdrachtgever die leveranciers, dienstverleners en aannemers eerlijke en gelijke kansen biedt. De gemeente koopt in op basis van het lokale inkoopbeleid en de Europese regelgeving. Dit beleid helpt de gemeente in het streven naar een rechtmatige en doelmatige inkoop praktijk. Gemeente Zuidplas stimuleert de lokale economie en maakt bij onderhandse opdrachten gebruik van de lokale groslijst.

Doelmatig aanbesteden

Om zo doelmatig mogelijk aan te besteden, wordt in de planperiode jaarlijks gebruik gemaakt van externe ondersteuning door een inkoopadviseur.

5.4.4 Actief burgerschap en samenhangend optreden overheid

Van de gemeente mag verwacht worden dat zij bij de invulling van haar taken op het gebied van het stedelijk water, handelt vanuit een brede maatschappelijke afweging.

Eenduidig handelen

€ De gemeente handelt eenduidig en transparant en is goed toegankelijk voor inwoners en bedrijven. De wettelijke taken worden goed uitgevoerd. Het uitvoeren van taken die aan een andere overheid toebedeeld zijn, pakt de gemeente niet op. Samenwerking met het HHSK en andere overheden, met respect voor ieders wettelijke taken en rollen is echter vanzelfsprekend.

Participatie

 € De gemeente kan niet alléén de negatieve gevolgen van klimaatverandering voorkomen. Ook inwoners, woningcorporaties, bedrijven, terreinbeheerders en maatschappelijke organisaties hebben een rol bij het nemen van maatregelen. De gemeente stimuleert om die reden betrokkenheid van inwoners en bedrijven en ondersteunt hun klimaatadaptatie initiatieven.

5.4.5 Samenwerken in de waterketen

De waterketen en het oppervlaktewatersysteem krijgen te maken met opgaven voor klimaatadaptatie, rioolvervanging en -renovatie en opgaven voor waterkwaliteit die niemand meer alleen kan oplossen. Met samenwerking in de keten kunnen middelen zo doelmatig mogelijk worden ingezet, terwijl de kwaliteit gelijk blijft of zelfs beter wordt en ook de kwetsbaarheid in de keten vermindert.

Samenwerking Kortenoord

 € Samenwerking vindt plaats op verschillende niveaus. In onze regio geven de gemeenten Zuidplas, Waddinxveen, Gouda, Lansingerland en het HHSK vorm aan de samenwerking op strategisch niveau in het samenwerkingsverband Kortenoord, omdat Lansingerland valt binnen twee Hoogheemraadschappen is ook het Hoogheemraadschap van Delfland aangesloten als agendalid.

Gebiedssamenwerking op tactisch niveau

€ Op tactisch niveau vindt samenwerking plaats met direct omliggende gemeenten zowel binnen als buiten het samenwerkingsverband Kortenoord, maar ook met woningbouwverenigingen en andere bij onze watertaken betrokken partijen.

6. Middelen en kostendekking

In het vorige hoofdstuk zijn de benodigde maatregelen beschreven om invulling te geven aan de doelen. Dit hoofdstuk beschrijft welke personele en financiële consequenties dit heeft. Daarbij wordt ook aangegeven wat dit betekent voor de kostendekking en de rioolheffing.

6.1 Personele middelen

De Kennisbank Stedelijk Water van stichting Rioned bevat een Formatiescan om de benodigde personele capaciteit voor de gemeentelijke watertaken te bepalen. Deze benadering is globaal, en onder andere afhankelijk van de mate van uitbesteding. In tabel 6-1a en b is de capaciteit voor de gemeentelijke watertaken op basis van de Formatiescan (zie bijlage 5) inzichtelijk gemaakt.

Inspectie en reiniging van vrijvervalriolering en kolken wordt volledig uitbesteed. Onderhoud van gemalen, drukriolering en de storingsdienst worden grotendeels zelf gedaan. Ook het operationeel beheer en het beleid en planvorming worden grotendeels zelf gedaan. Op basis van de Formatiescan is voor de gemeente Zuidplas 15,9 FTE benodigd verdeeld over de binnen- en buitendienst. De komende periode zijn veel investeringen gepland. De personele kosten voor projectleiding, voorbereiding en toezicht worden toegedeeld aan de projecten.

In de huidige situatie wordt maar 10,2 FTE toegerekend aan de rioolheffing. In dit Beleidsplan riolering is uitgegaan van het extra toerekenen van 1,0 bestaande FTE aan de rioolheffing, welke nu uit de algemene middelen gedekt worden (zie tabel 6.1a en 6-4), plus het uitbreiden van de formatie met 3,0 FTE. Het totaal FTE komt daarmee op 14,2. Dit is 1,7 FTE minder dan de Formatiescan van Rioned aangeeft dat ongeveer benodigd is.

Tabel 6-1a: Aantal FTE gemeentelijke watertaken Zuidplas

Tijdsbesteding	Formatiescan Rioned	Huidige situatie	Voorstel Beleidsplan
Beleidsmedewerker	1,7	0,3	1,3 (*0,3)
Beheerder	3,1	1,3	2,4
Ontwerper	1,7	1,4	1,4 (*0,2)
Gegevensbeheerder	0,8	0,6	0,8
Buitendienst	5,2	6,0	6,0 (*0,5)
Projectleiding, werkvoorbereiding en toezicht	3,4	0,8	2,3
Totaal	15,9	10,2	14,2

*Het betreft hier een huidige reeds ingevulde reeds functie die nu gefinancierd gaat worden vanuit de rioolheffing (totaal 1 FTE).

Tabel 6-1b: Werven aanvullende FTE gemeentelijke watertaken Zuidplas

Functie	Extra
Werkbegeleider	0,7
Databeheerder	0,3
Assetondersteuner	0,5

Senior Beleidsadviseur	0,5
Jurist	0,5
Data-analist	0,5
Totaal	3 FTE

Het aantrekken van vast personeel is in de huidige arbeidsmarkt binnen het vakgebied riolering erg lastig. In dit nieuwe Beleidsplan riolering wordt daarom ingezet op het op orde brengen van de formatie, maar als dat niet lukt wordt gestreefd naar inhuur op maat ter versterking van de bestaande formatie.

In de exploitatiebudgetten is hiermee rekening gehouden. De kosten voor het voorgestelde aantal FTE volgens tabel 6-1a en b worden gedekt uit de berekende rioolheffing in paragraaf 6.2.

6.2 Financiële middelen

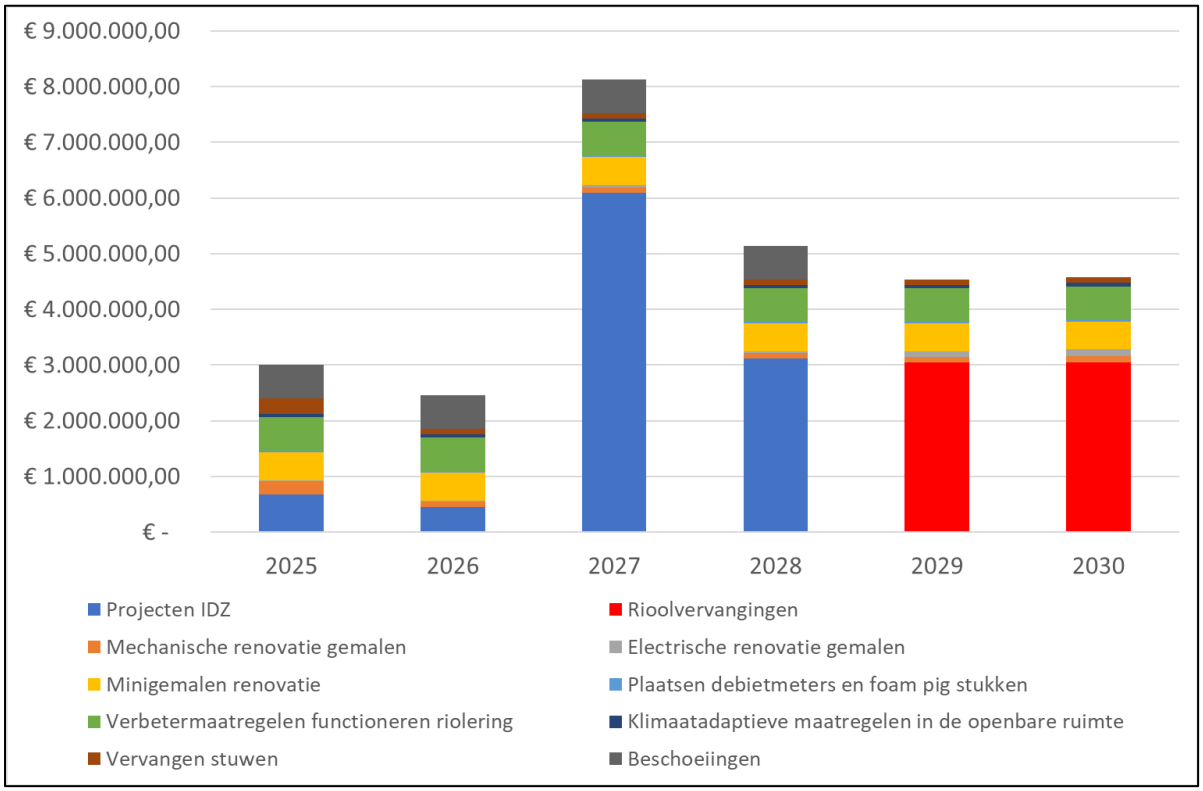
6.2.1 Investeringen planperiode

Voor de planperiode zijn de benodigde investeringen in beeld gebracht door de gemeente, zie tabel 6-2 en figuur 6-1. De investeringsbedragen zijn exclusief BTW inclusief vooronderzoekskosten. Voor 2029 en 2030 is het investeringsplan voor Projecten IDZ aangevuld met € 3 miljoen per jaar voor rioolvervangingen op basis van levensduurverwachting.

Riolen gaan gemiddeld circa 60 jaar mee. In afbeelding 3-2 is te zien dat er in de gemeente weinig riolen aanwezig zijn die ouder dan 70 jaar zijn. Wel bereiken nu steeds meer riolen de levensduur van 60 jaar. Hierdoor komt er een vervangingspiek aan en nemen de benodigde vervangingsinvesteringen toe.

Tabel 6-2: Benodigde investeringen planperiode (in duizenden Euro's)

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Projecten IDZ, waaronder:	669	452	6.096	3.116	0	0
50 jaren buurt Moordrecht						
Hazeveld en Weilewaal Zevenhuizen						
Kerklaan Zouterijweg Nieuwerkerk						
Kleinpolderlaan Nieuwerkerk						
Rioolvervangingen	0	0	0	0	3.044	3.044
Mechanische renovatie gemalen	250	100	100	100	100	120
Elektrische renovatie gemalen	15	15	40	30	100	120
Renovatie minigemalen	500	500	500	500	500	500
Plaatsen debietmeters en foampigs	30	30	30	30	30	30
Verbetermaatregelen functioneren riolering	600	600	600	600	600	600
Klimaatadaptieve maatregelen	60	60	60	60	60	60
Vervangen stuwen	275	100	100	100	100	100
Vervangen beschoeiingen	600	600	600	600	0	0
Totaal	2.999	2.457	8.126	5.136	4.534	4.573

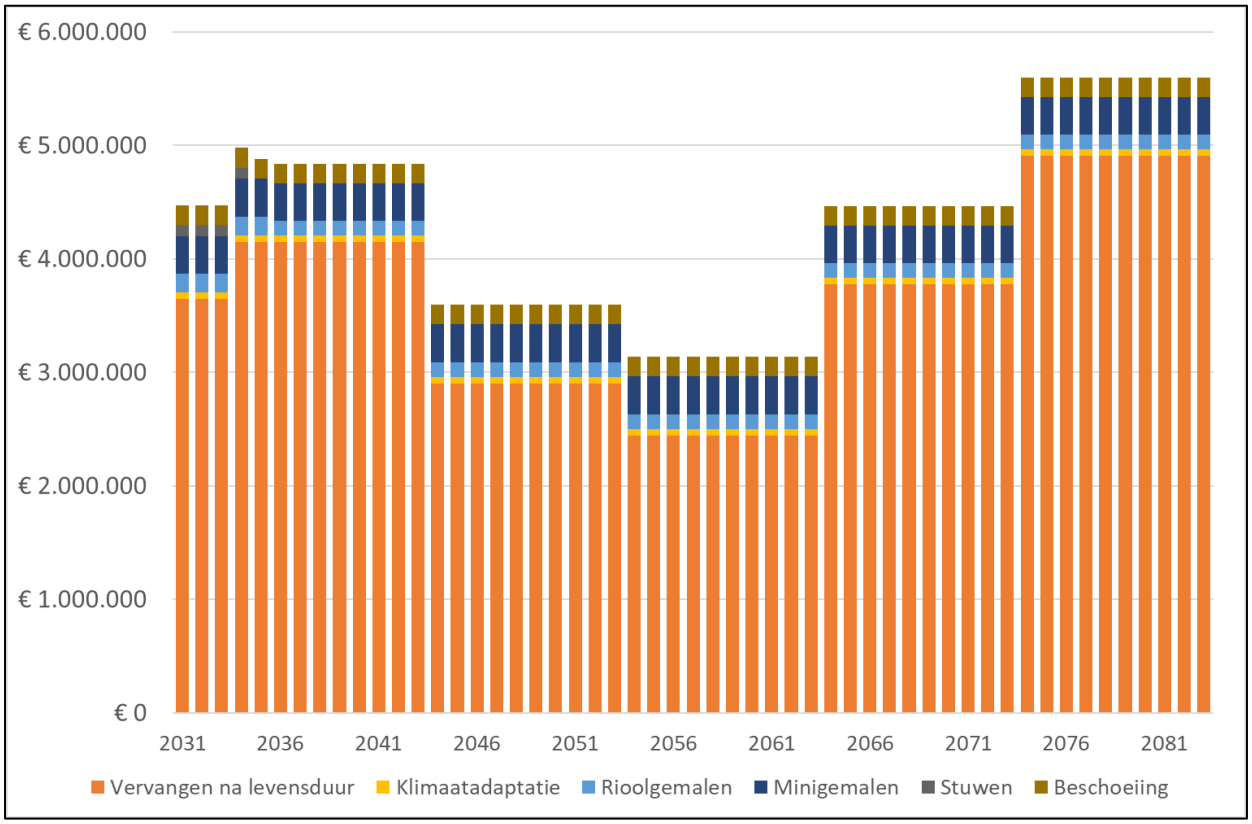
Figuur 6-1: Investeringen planperiode (2025-2030)

6.2.2 Investeringen lange termijn

Op basis van het rioolbeheerbestand en een theoretisch verwachte levensduur van 60 jaar is een raming gemaakt van de jaarlijkse vervangingskosten van de riolering en drainage op lange termijn, na 2030, zie figuur 6-2 en bijlage 8. Ook voor de gemalen zijn de verwachte vervangingsinvesteringen meegenomen. Duikers worden niet toegerekend aan de rioolheffing en zijn niet meegenomen in de berekening. De verwachte investeringen zijn berekend op basis van eenheidsprijzen van de Kennisbank Stedelijk Water (zie bijlage 6). De eenheidsprijzen zijn op basis van de CBS-index 4221 voor civieltechnische werken en bouw geïndexeerd naar prijspeil juli 2024. De eenheidsprijzen per meter riool zijn, afhankelijk van de leidingdiameter, met circa 15-30% gestegen ten opzichte van het vGRP2021-2025.

In de raming is ervan uitgegaan dat 30% van de vrijvervalriolen gerelined wordt in plaats van vervangen, waarvoor een 60% lagere eenheidsprijs gehanteerd is dan voor vervangen. Om hemelwater af te kunnen koppelen van het gemengde riool is rekening gehouden met € 300,- per meter gemengd riool in het jaar dat de riolering aan vervanging toe is. De extra investering hiervoor bedraagt circa € 25 miljoen over de gehele beschouwde periode van 60 jaar.

De verwachte investeringen zijn per periode van 10 jaar gemiddeld om uitschieters te dempen. In figuur 6-2 zijn de verwachte jaarlijkse investeringen vanaf 2031 gestapeld. Hierbij is onderscheid gemaakt in investeringen voor vervangen riolen (inclusief afkoppelen), klimaatadaptatie, vervangen van rioolgemalen, stuwen en beschoeiing. Te zien is dat er tot circa 2044 een relatieve piek te verwachten is, waarna na een periode van 20 jaar met minder benodigde investeringen er een nog hogere piek te verwachten is.

Figuur 6-2: Investeringen lange termijn (na 2030)

6.2.3 Exploitatiekosten

De exploitatiekosten voor het dagelijks beheer en onderhoud van het systeem in 2025 zijn weergegeven in tabel 6-3. De kosten voor het waterbeheer variëren per jaar in verband met de in dat jaar geplande hoeveelheid baggerwerkzaamheden.

Op basis van dit Beleidsplan riolering zijn aanvullende kosten geraamd voor de in hoofdstuk 5 beschreven onderzoeken en plannen, voor zover dit nieuwe ambities zijn en deze niet te dekken zijn uit de bestaande begroting. De kosten hiervoor bedragen gemiddeld € 105.000 per jaar.

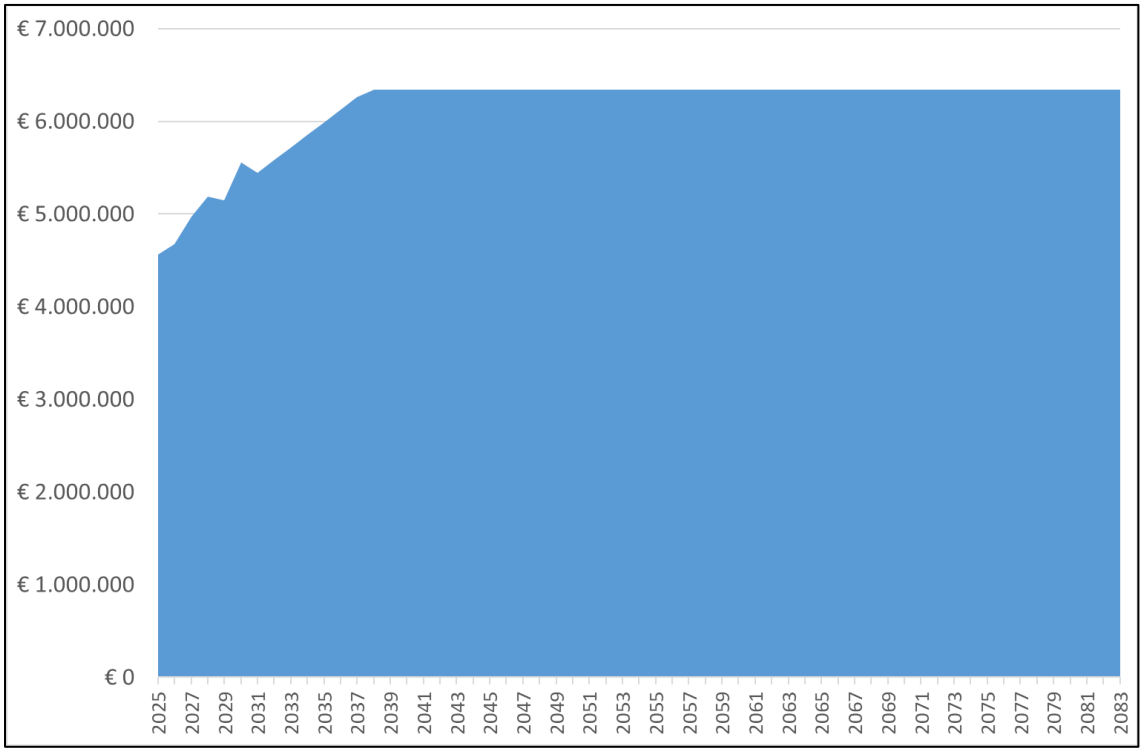
De eindgemalen zijn in het beheer van het HHSK. Voor het beheer en onderhoud van deze gemalen worden jaarlijks een bijdrage aan het HHSK betaald van circa € 100.000.

Tabel 6-3: Exploitatiekosten 2025 exclusief BTW

Omschrijving	2025
Dagelijks en technisch onderhoud	829.247
Gas, electra en water	210.150
Grootonderhoud	200.000
Grondwatermeetnet	26.000
Exploitatiekosten HHSK	100.000
Uitbesteden werkzaamheden	75.000
Onderzoeken en planvorming Beleidsplan	105.000
Waterbeheer	411.949
Belastingen	10.000
Lidmaatschapen en contributies	45.821
Telemetrie	35.000

Verzekeringen	4.100
Kostenaandeel incl personeel	2.496.715
Totaal	4.548.982

Verwacht wordt dat de gemeente Zuidplas fors groeit met 10.224 woningen tot 2038. De aanleg van nieuwe riolen wordt betaald uit de grondexploitatie en wordt niet meegerekend bij de geplande investeringen. De uitbreiding van het bebouwd gebied en het systeem zorgt echter wel voor een toename van de exploitatiekosten. Daarnaast leiden klimaatadaptieve maatregelen en het aanleggen van hemelwaterriolen tot een toename van het areaal in bestaand gebied. De exploitatiekosten zijn daarom jaarlijks verhoogd overeenkomstig de verwachte relatieve groei van het aantal woningen. De exploitatiekosten stijgen daarom van circa € 4,5 miljoen naar € 6,3 miljoen exclusief BTW in 2038, zie figuur 6-3 en bijlage 9. Vooralsnog is hierbij uitgegaan van traditionele gescheiden stelsels en nog niet van nieuwe sanitatie.

Figuur 6-3: Exploitatiekosten stijgend met groei gemeente

Een deel van de kosten vanuit het watersysteem, straatvegen en de onkruidbestrijding worden doorbelast aan de rioolheffing. Dit is te rechtvaardigen omdat deze activiteiten een functie hebben bij de invulling van de zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater of grondwater. In bijlage 7 is aangegeven welke werkzaamheden voor welk percentage toegerekend worden met de bijbehorende onderbouwing. Ten opzichte van het vGRP2021-2025 worden deze kosten van andere taken zover als juridisch mogelijk toegerekend aan de riolering. Dit betekent een extra toerekening van circa € 0,35 miljoen per jaar ten opzichte van het vGRP2021-2025. In tabel 6-4 is aangegeven waaruit deze extra toerekening bestaat. Deze extra toerekening is ook reeds in 2024 meegerekend, omdat deze in 2024 via de voorjaarsnota geregeld wordt.

De extra toerekening van € 146.000 voor de personele organisatie betreft FTE die reeds aanwezig zijn binnen de organisatie, maar tot nu toe gedekt worden uit de algemene middelen. In tabel 6-1 zijn deze FTE meegerekend.

Tabel 6-4: Extra toerekening aan riolering

Activiteit	Maximaal toegestane toedeling [%]	Werkelijke toedeling nieuw beleid [%]	Extra toerekening aan riolering [€]
Waterbeheer			
Baggeren om bladval-afvoercapaciteit	15	15	12.000
Maaien gehele profiel watergang	15	15	110.000
Groen- en wegbeheer			
Straatreinigen	80	80	33.000
Onkruidbestrijding	80	80	197.000
Personele organisatie			
Toezichthouder techniek 0,5 fte Dorpsregisseur 0,3 fte Verkeerskundige 0,2 fte	100	100	146.000
Totaal			498.000

6.3 Kostendekking

6.3.1 Uitgangspunten

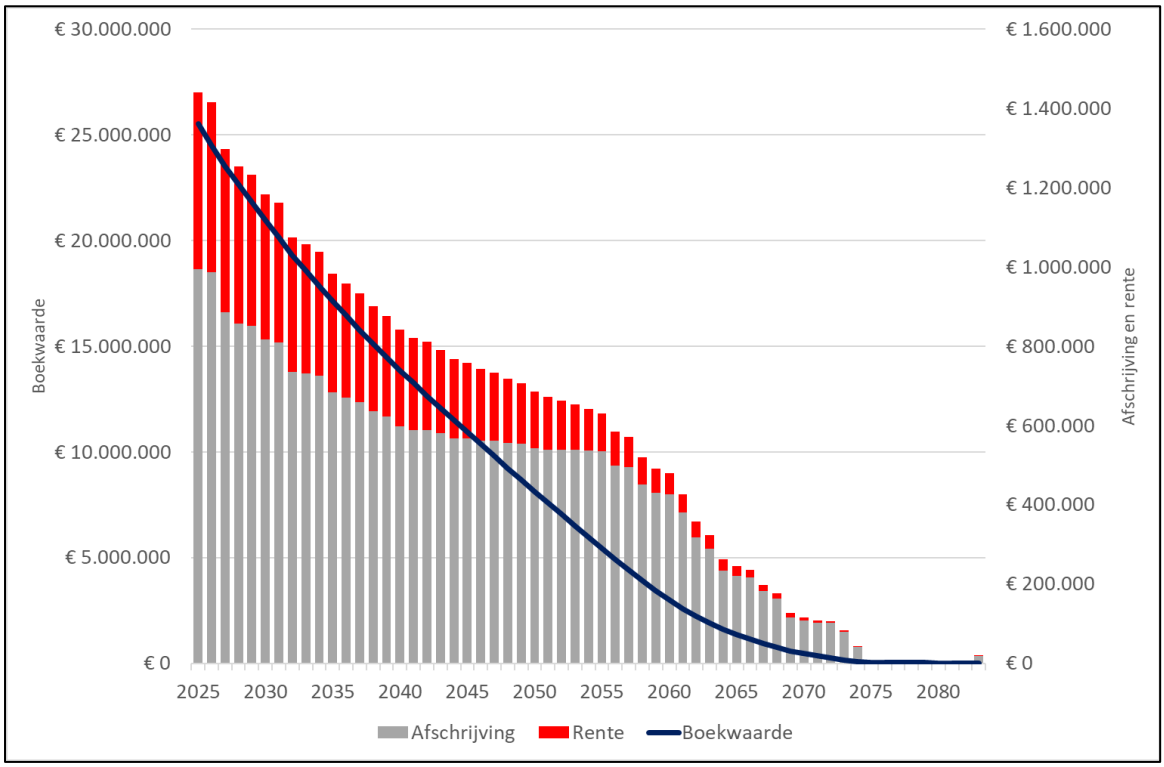
Voor de kostendekking en de berekening van de rioolheffing zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Investeringen worden lineair afgeschreven;
- De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:
    - Vrijvervalriolering en mechanische riolering 50 jaar;
    - Gemalen en drukgemalen mechanisch / elektrisch 15 jaar;
- Het rentepercentage voor kapitaallasten bedraagt 1,75%;
- Per 31 december 2024 is de stand van de voorziening € 9.564.506;
- Zowel bij de kosten als bij de baten wordt geen rekening gehouden met inflatie;
- BTW wordt berekend over het afschrijvingsdeel van de kapitaallasten (exclusief de rente) en over bepaalde budgetten uit de exploitatie (zie bijlage 8);
- Over de personeelskosten wordt 70% overhead toegerekend;
- De rioolheffing per perceel bedraagt in 2024: € 196,76;
- Besloten is reeds dat de rioolheffing in 2025 met 10,30% wordt verhoogd naar €217,03;
- Bij de gemeente Zuidplas is geen kwijtschelding mogelijk voor de rioolheffing;
- Het aantal aangesloten percelen bedraagt 22.656 stuks in 2025;
- Op basis van de woningbouwprognose wordt uitgegaan van een groei van de gemeente met 10.224 woningen tot en met 2038. De verdeling is weergegeven in de kostendekkingsberekening in bijlage 9.

6.3.2 Kapitaallasten investeringen tot en met 2024

De meeste riolen zijn bij aanleg betaald uit de grondexploitatie en veroorzaken daarom nog geen kapitaallasten (afschrijving en rente) voor de rioolheffing. In het verleden, tot en met 2024, zijn echter wel investeringen uitgevoerd die tot kapitaallasten leiden, zoals het vervangen van riolering, het verbeteren van het systeem, de aanleg van drukriolering in het buitengebied en aanleg van bergbezinkbassins. Deze investeringen hebben een restant boekwaarde op de balans en de jaarlijkse kapitaallasten komen ten laste van de voorziening riolering.

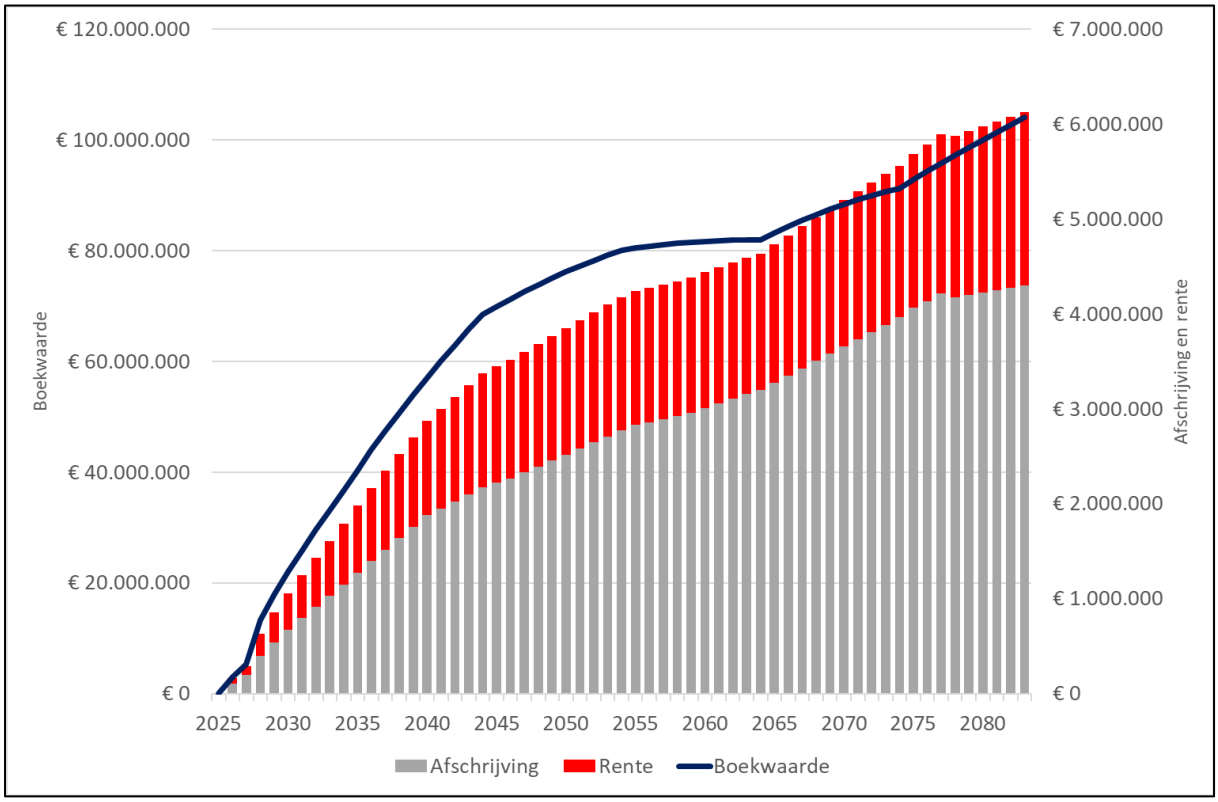
In figuur 6-4 zijn de jaarlijkse restant boekwaarde en de jaarlijkse rente en afschrijving weergegeven. De boekwaarde is weergegeven op de linkeras, de afschrijving en rente op de rechteras. De boekwaarde van investeringen uit het verleden neemt elk jaar af, omdat er jaarlijks op afgeschreven wordt. Hierdoor neemt de rente over de boekwaarde ook af. Na 50 jaar zijn alle investeringen uit het verleden volledig afgeschreven.

Figuur 6-4: Kapitaallasten investeringen die tot en met 2024 zijn uitgevoerd

6.3.3 Kapitaallasten nieuwe investeringen

De verwachte investeringen in de planperiode (paragraaf 6.2.1) en op lange termijn (paragraaf 6.2.2) leiden tot een nieuwe boekwaarde op de balans en daarmee ook tot een stijging van de kapitaallasten. In figuur 6-5 zijn de jaarlijkse boekwaarde en de jaarlijkse rente en afschrijving voor de nieuwe investeringen weergegeven. De boekwaarde en daarmee ook de jaarlijkse afschrijving en rente nemen elk jaar toe door de nieuwe investeringen die jaarlijks gedaan worden en afgeschreven worden over 15 of 50 jaar (zie paragraaf 6.3.1). De boekwaarde van nieuwe investeringen wordt al snel hoger dan de huidige restant boekwaarde van investeringen uit het verleden (zie figuur 6-4), waardoor ook de jaarlijkse afschrijvings- en rentelast fors hoger wordt dan deze nu zijn. Mede hierdoor dient de rioolheffing te stijgen.

Figuur 6-5: Kapitaallasten geplande investeringen

6.3.4 Rioolheffing

De voorziening riolering is per 31 december 2024 nog hoog met circa € 9,5 miljoen. De jaarlijkse kosten zijn echter hoger dan de jaarlijkse rioolheffing. Hierdoor daalt de voorziening snel. Om deze reden is de rioolheffing in 2025 ook reeds met 10,3% verhoogd. De rioolheffing dient in de jaren daarna verder te stijgen om te voorkomen dat de voorziening negatief wordt. Deze benodigde stijging is onder andere een inhaalslag als consequentie van het in 2023 verlagen van de rioolheffing, ondanks de inflatie en de stijging van de rente. Daarnaast stijgt de rioolheffing, omdat bijna alle riolen bij aanleg bekostigd zijn uit de grondexploitatie en pas na vervanging de jaarlijkse afschrijving en rente een kostenpost vormt voor de rioolheffing. De nog ruime voorziening wordt de komende jaren verlaagd om de benodigde stijging van de heffing te dempen. De vereiste procentuele stijging is afhankelijk van de snelheid van dalen van de voorziening en de minimale stand van de voorziening.

Drie scenario's zijn doorgerekend (zie bijlage 10):

1. voorziening afbouwen naar ca 2 miljoen en dan handhaven op kostendekkend niveau. Stijging heffing in planperiode tot en met 2030 6,50% per jaar. Na 2030 1,50% per jaar.
2. Snel naar kostendekkend niveau, voorziening handhaven op hoog niveau (ca 6 miljoen). Stijging 2026 en 2027 16,00% per jaar. Daarna 1,30% per jaar.
3. Langzaam tot kostendekkend niveau stijgen, voorziening net boven 0 handhaven. Stijging in planperiode tot en met 2031 5,50% per jaar. Na 2031 1,40% per jaar.

De benoemde stijging per jaar is exclusief indexatie. Jaarlijks wordt overwogen of de berekende benodigde stijging aanvullend met indexatie verhoogd dient te worden. Hierbij wordt gelet op de werkelijke hoogte van de voorziening in relatie tot de in dit Beleidsplan riolering geprognosticeerde

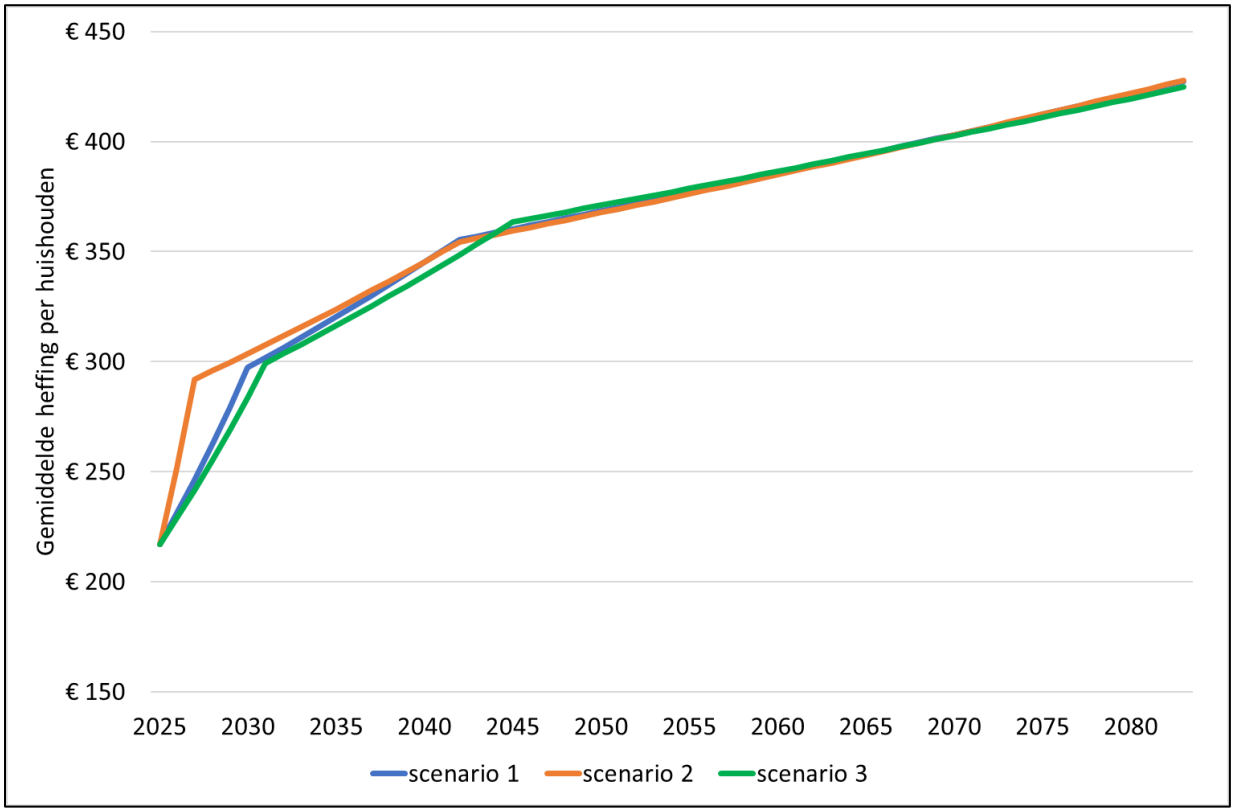
hoogte van de voorziening. Daarnaast stijgen afschrijving en rente over investeringen uit het verleden niet mee met de inflatie.

In tabel 6-4 is de benodigde heffing per scenario vermeld voor elk jaar van de planperiode.

Tabel 6-4: Heffing per jaar per scenario exclusief indexatie

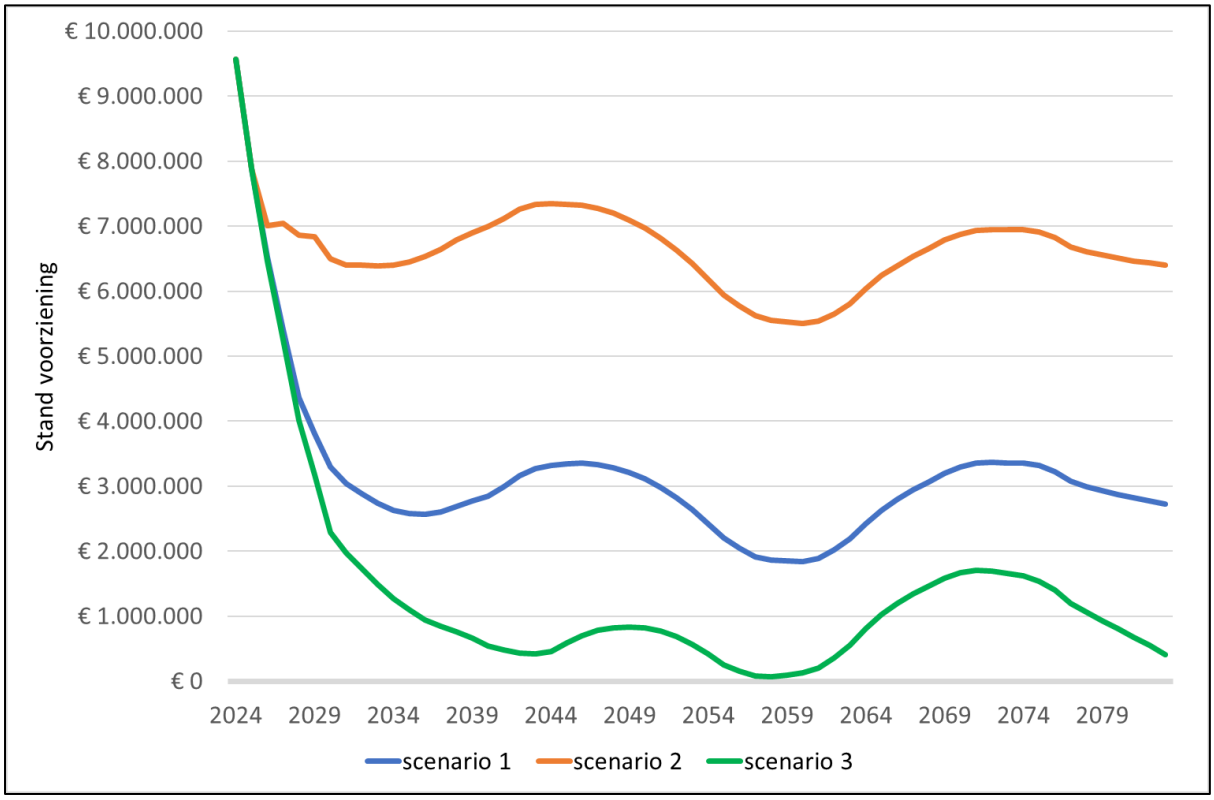
Jaar	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
2024	€ 196,80	€ 196,80	€ 196,80
2025	€ 217,03	€ 217,03	€ 217,03
2026	€ 231,10	€ 251,80	€ 229,00
2027	€ 246,20	€ 292,00	€ 241,60
2028	€ 262,20	€ 295,80	€ 254,80
2029	€ 279,20	€ 299,70	€ 268,90
2030	€ 297,30	€ 303,60	€ 283,60

In figuur 6-6 en 6-7 zijn de drie scenario's met elkaar vergeleken voor respectievelijk het verloop van de rioolheffing en de voorziening. De stijging van de heffing per scenario stopt niet na 2030 en is verschillend per scenario, waardoor de heffing uiteindelijk redelijk gelijk is per scenario. De snelle stijging van de heffing bij scenario 2 (oranje lijn) wordt vooral gebruikt om de voorziening hoog te houden.

Figuur 6-6: Verloop rioolheffing per scenario

In figuur 6-7 is het verloop van de voorziening per scenario inzichtelijk. Bij scenario 2 (snelle stijging heffing) blijft de voorziening op een hoog niveau. Bij scenario 3 (langzaamste stijging heffing) daalt de voorziening tot onder één miljoen Euro.

Figuur 6-7: Verloop voorziening per scenario

De rioolheffing van Zuidplas is voor 2024 vergeleken met gemeenten in de regio. Voor gemeenten waar de rioolheffing bestaat uit een eigenaren- en een gebruikersdeel zijn deze bedragen gesommeerd. Bij sommige gemeenten is de heffing mede afhankelijk van de WOZ-waarde of het aantal bewoners. Hiervoor is uitgegaan van € 357.000 respectievelijk 3 personen. De huidige rioolheffing van Zuidplas is met € 217,03 één van de laagste heffingen. De toekomstige heffing per gemeente is niet in beeld gebracht.

Tabel 6-5: Rioolheffing omliggende gemeenten

Gemeente	2025
Den Haag	€ 191,15
Delft	€ 266,17
Lansingerland	€ 270,77
Leidschendam Voorburg	€ 244,92
Maassluis	€ 190,00
Midden Delfland	€ 225,12
Pijnacker Nootdorp	€ 195,72
Rijswijk	€ 228,36
Schiedam	€ 271,44
Vlaardingen	€ 206,90
Westland	€ 290,03
Zoetermeer	€ 131,63

Colofon

Titel	Beleidsplan riolering, 2025-2030
Projectcode	w23.071
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	Waterfeit Adviseurs

W: www.waterfeit.nl
E: info@waterfeit.nl

		Datum
Auteur(s)	ing. H.P.J. Scheepers	20 februari 2025
Controleur	ir. P.J.M. van Hoof	20 februari 2025

Definitief 2

Bijlage 1. Overzicht ongerioleerde panden

Straatnaam	Plaats	Huis-nummer	Water-beheerder	Toelichting
Zuidelijke Dwarsweg	Moordrecht	7	HHSK	Crossbaan in oksel A20/A12
Zuidelijke Dwarsweg	Moordrecht	21-23	HHSK	21 en 23 1 woning geworden
Provinciale weg	Moordrecht	1	HHSK	Woning bij rotonde
Provinciale weg	Moordrecht	3	HHSK	Woning bij rotonde
Provinciale weg	Moordrecht	5	HHSK	Boerderij tussen weg en spoor
Provinciale weg	Moordrecht	7	HHSK	Bedrijfswoning
Provinciale weg	Moordrecht	9	HHSK	Bedrijfswoning
Oost Ringdijk	Moordrecht	3	HHSK	Boerenbedrijf
Oost Ringdijk	Moordrecht	3a	HHSK	Pand knollentuin
Eikenlaan	Moordrecht	1	HHSK	Woning achter Mac
Schielands Hoge Zeedijk West	Moordrecht	3	HHSK	Woning langs water
Schielands Hoge Zeedijk West	Moordrecht	20	RWS	Woning buitendijks AHK
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	108	HHSK	Bedrijfswoning tussen 2e tocht en v gennip
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	110	HHSK	Bedrijfswoning tussen 2e tocht en v gennip
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	110a	HHSK	Woningen langs ringvaart
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	112	HHSK	Woningen langs ringvaart
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	114	HHSK	Woningen langs ringvaart
Kortenoord	Nieuwerkerk ad IJssel	116	HHSK	Woningen langs ringvaart
2e Tochtweg	Nieuwerkerk ad IJssel	19	HHSK	Boerenbedrijf
2e Tochtweg	Nieuwerkerk ad IJssel	21	HHSK	Boerenbedrijf
Schielandweg	Nieuwerkerk ad IJssel	98	HHSK	Scoutinggebouw
Groenendijk	Nieuwerkerk ad IJssel	123	HHSK	thv maattochtpad
Groenendijk	Nieuwerkerk ad IJssel	127	HHSK	thv maattochtpad
Parallelweg Noord	Nieuwerkerk ad IJssel	2	HHSK	Ten noorden A20
Parallelweg Noord	Nieuwerkerk ad IJssel	4	HHSK	Ten noorden A20
Hoofdweg Zuid	Nieuwerkerk ad IJssel	58b	HHSK	Kas

Bijlage 2. Overzicht overstorten

Bijlage 3. Voorwaarden stresstesttoetsing

Eis en wijze van aantonen bij in- en uitbreidingsplannen
Bij in- en uitbreidingsplannen dient op verschillende momenten en op verschillende wijzen in het proces aangetoond te worden of voldaan wordt aan de norm.

In onderstaande tabel is dit aangegeven voor grote plannen. Voor kleine plannen kan hier van afgeweken worden, afhankelijk van de omstandigheden.

Tabel: Wijze van aantonen voldoen aan normen wateroverlast

Fase	Waterberging	Hinder	Overlast	Schade
Bestemmingsplan	Waterhuis-houdingsplan	Nog niet	Nog niet	Nog niet
Voorontwerp	Rioolplan	Rioolplan 1D	Rioolplan 1D	Nog niet
Definitief Ontwerp	Rioolplan	Rioolplan 1D	Rioolplan 1D-2D stresstest*	Rioolplan 1D-2D stresstest*

*Het uitvoeren van een stresstest met maaiveldmodel (1D-2D) is alleen nodig indien:
- Het bruto oppervlak van de ontwikkeling groter is dan 2 hectare;
- Of de toename van het verhard oppervlak meer is dan 1 hectare;
- Of het toekomstige maaiveld van de ontwikkeling lager ligt dan het omliggend gebied;
- Of als in het project tunnels of onderdoorgangen zijn opgenomen in de (toekomstige) openbare ruimte;
- Of als in het project (woning)drempels of vloerpeilen van woonruimtes voorkomen die minder dan 20 cm boven de as van de weg liggen.
- Of als in het projectgebied hoofdverkeersroutes of vitale en kwetsbare functies zijn opgenomen.

Indien een stresstest met maaiveldmodel niet nodig is, kan volstaan worden met een 1D berekening.

Bijlage 4. Taken en bevoegdheden in de waterketen

Taken en bevoegdheden waterpartners (geldend vanaf 1 januari 2024)

Rijk	Het Rijk is verantwoordelijk voor het nationale beleidskader en de strategische doelen en maatregelen voor het waterbeheer in Nederland. De Minister van Infrastructuur en Milieu is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (Krw) en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het Rijk is opsteller van het Nationaal Waterplan 2016-2021. Met de komst van de Omgevingswet verandert het Nationaal Waterplan in het Nationaal Waterprogramma volgens artikel 3.9 uit de Omgevingswet. Het Nationaal Waterprogramma vormt de rode draad voor het behalen van omgevingswaarden en andere doelstellingen uit de Krw. Volgens Omgevingsbesluit artikel 8.14 dient het programma elke zes jaar geactualiseerd te worden door het Rijk.
Provincie Zuid-Holland	De provincie is verantwoordelijk voor de vertaling van het rijksbeleid naar een regionaal beleidskader en voor strategische regionale opgaven. Gedeputeerde staten stellen ter uitvoering van de grondwaterrichtlijn, de kaderrichtlijn water, de richtlijn overstromingsrisico's, de zwemwaterrichtlijn en andere Europese richtlijnen over water regionale waterprogramma's vast. De provincie is ook bevoegd gezag voor vergunningverlening, het toezicht en handhaving van onderstaande grondwateronttrekkingen en -infiltraties: • Industriële grondwateronttrekkingen groter dan 150.000 m3/jaar; • Grondwateronttrekkingen voor de openbare drinkwatervoorziening; • Grondwateronttrekkingen in het kader van open bodemenergiesystemen. De Provincie verleent vergunningen voor de aanleg van bodemenergiesystemen (WKO's).
HHSK	• Transporteert en zuivert het afvalwater dat Zuidplas aanlevert op de eindgemalen; • Heeft de zorg voor het oppervlaktewatersysteem en het beheer daarvan, tenzij het op de legger anders bepaald is ; • Baggert het hoofdoppervlaktewatersysteem; • Bepaalt en reguleert de oppervlaktewaterpeilen. Dit beïnvloedt de grondwaterstanden; • Is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit van boezems, singels en andere wateren; • Verleent vergunningen voor grondwateronttrekkingen tenzij ze toebehoren aan de bevoegdheid van de provincie; • Verleent vergunningen voor lozingen in de bodem, tenzij dit toebehoort aan de bevoegdheid van de gemeente; • Verleend vergunning voor aanbrengen beschoeiingen en damwanden in het waterlichaam, • Is als bevoegd gezag, handhaver voor deze bovenstaande taken.

	Het HHSK mag regels in de waterschapsverordening stellen die nodig zijn om bovenstaande taken te kunnen vervullen. De regels kunnen gaan over activiteiten van burgers en bedrijven met mogelijke gevolgen voor de fysieke leefomgeving in samenhang met water. Bijvoorbeeld: • Regels over lozingsactiviteiten; • Beoordelingsregels voor activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor een KRW-oppervlaktewaterlichaam. Voor belastingen, boetes en onderhoudsplichten blijven de huidige afspraken ongewijzigd bestaan.
Gemeente Zuidplas	De gemeente heeft drie zorgplichten t.a.v. stedelijk waterbeheer: • Inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater naar een zuiveringtechnisch werk; • Doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater dat perceeleigenaren redelijkerwijs niet zelf kunnen verwerken; • Treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Voorwaarde hierbij is dat de maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het HHSK/provincie behoren; • De gemeente heeft daarnaast een Waterloketfunctie voor (grond)watervragen binnen haar beheersgebied. Bij het vaststellen van het omgevingsplan moeten gemeenten rekening houden met waterbelangen. De gemeente moet de opvattingen van de waterbeheerder betrekken bij het omgevingsplan (vroeger was dit min of meer ‘de watertoets’). Dit geldt in het algemeen voor alle waterbelangen. Voorbeelden zijn: • Watercompensatie in verband met toenemende verharding; • Bebouwing niet wenselijk in verband met waterwinning. Er gelden geen regels voor hoe de gemeente de waterbeheerder hierbij betrekt. De gemeente is vrij om hier zelf invulling aan te geven.
Perceeleigenaar	De perceeleigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. Dit betekent dat hij zelf verantwoordelijk is voor het op eigen perceel treffen van maatregelen om de waterdichtheid te garanderen. De perceeleigenaar is primair verantwoordelijk voor tegengaan van grondwaterlast op eigen terrein. Dit geldt ook voor het tegengaan van funderingsproblemen. Water in kruipruimten is in Zuidplas vanwege de hoge grondwaterstanden en zetting niet altijd te voorkomen. De perceeleigenaar moet zorgen dat voldaan wordt aan de bouwkundige regelgeving, o.a. dat ondergrondse gebruiksruimtes van panden, zoals een kelder of een souterrain, maar ook

dat de begane grondvloer volgens de bouwregelgeving vocht- en dampdicht is.

Pas als de perceeleigenaar zich redelijkerwijs niet kan ontdoen van het overtollige hemel- en grondwater, is er een taak voor de gemeente of HHSK.

De perceeleigenaar heeft ook een zorgplicht. Dit betekent dat hij geen handelingen mag verrichten waarvan hij kan verwachten dat deze het doelmatige functioneren van (water)voorzieningen belemmeren.

Bijlage 5. Formatiescan Kennisbank Stedelijk Water

Bijlage 6. Eenheidsprijzen

Bijlage 7. Toerekening overige taken

Overzicht toedeling kosten watertaken aan heffing

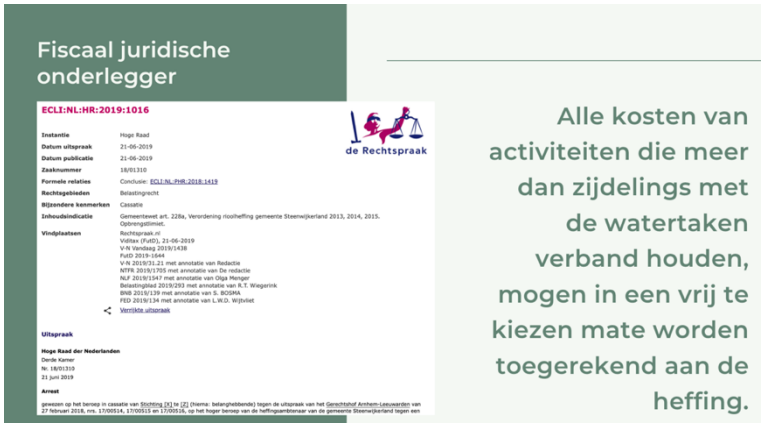
INLEIDING

De rioolheffing is een bestemmingsheffing waaruit alle gemeentelijke watertaken worden bekostigd. Dat zijn enerzijds heel duidelijke taken, maar deels betreft het taken die slechts zijdelings betrekking hebben op de watertaken. In die gevallen wordt bepaald in welke mate de kosten kunnen worden toegerekend aan de rioolheffing. Wettelijk mag de rioolheffing worden ingezet voor:

- De zorg voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- De zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater;
- De zorg voor maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover doelmatig.

Voor een aantal onderdelen is deze afweging onderstaand al getoetst. Bij nieuwe onderdelen is van belang dat bij de bepaling van de toerekeningen aan de rioolheffing de rechtmatigheid wordt getoetst op basis van bovenstaande criteria en bestaande jurisprudentie.

A. Juridische onderlegger: 'Arrest Steenwijkerland'

ONDERZOEK EN BELEIDVORMING

Alle kosten voor onderzoek en beleidsvorming ten dienste aan de in de wet geformuleerde zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater worden ten laste van de rioolheffing gebracht.

ONDERHOUD RIOLERING

Al het onderhoud van de riolering en voorbereiding daarvan is toerekenbaar aan de heffing.

AANLEG VAN DE RIOLERING

Nieuwe aanleg is niet toerekenbaar aan de heffing. Dit wordt gefinancierd via het exploitatieplan.

Reconstructie van bestaande riolering en verbeteringswerken zijn in een vrij te kiezen mate toerekenbaar aan de heffing. Ook alle grondwerk, bestrating en eventueel ten gevolge van de werkzaamheden te vervangen groen is toerekenbaar aan de heffing. Dat geldt ook voor het afkopen van de restlevensduur van kabel- en leidingen als deze ten gevolge van de rioolreconstructie/vervanging vervangen moeten worden of de kosten voor omleggen.

WATERBEHEER

Onderhoud watergangen

De kosten voor het deel van het waterbeheer dat ondersteunend is aan de hemelwaterzorgplicht kan worden toegedeeld aan de rioolheffing.
Onder hemelwaterbeheer vallen de volgende zorgplichten:

- De inzameling en verdere verwerking van afvloeiend hemelwater: de inzameling, berging, transport, nuttige toepassing of al dan niet na zuivering brengen in het oppervlaktewater of op of in de bodem van afvloeiend hemelwater;
- Het oppervlaktewater in Zuidplas heeft een belangrijke functie in het bergen en afvoeren van hemelwater vanuit de bebouwde omgeving. Het maakt in feite deel uit van het hemelwaterstelsel. Om deze functie te kunnen waarborgen, moet de bergings- en afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem op peil en de oevers stabiel worden gehouden en de doorstroming van de watergang wordt bevorderd.

De zorgplichten waarvoor de rioolheffing is bedoeld, betreffen vooral de kwantitatieve functie van het waterbeheer. Dat betekent dat kosten hiervoor ook onder de gemeentelijke hemelwaterzorgplicht vallen en daarom in een vrij te kiezen mate, onder de rioolheffing mogen worden gebracht. Het betreft een deel van de kosten voor baggeren, dagelijks onderhoud aan watergangen, duikers en beschoeiingen en straatvegen.

Baggeren

Baggerkosten worden gemaakt om:

- De afvoercapaciteit op peil te houden;
- De negatieve effecten van lozingen vanuit de riolering op de waterkwaliteit te verminderen;
- De negatieve gevolgen van bladval te verminderen;
- Vaarwegbeheer.

Langs de watergangen staan bomen en er is dan ook bladval in het water. Dit zorgt voor een ongewenste verslechtering van de waterkwaliteit, maar ook voor een afname van de bergings- en afvoercapaciteit. Ook vanuit het riool komt sediment/slib in de watergangen terecht en vergroot zo de baggerhoeveelheid.
Toerekenbaar aan heffing zijn alle kosten die de doorvoer van de watergang belemmeren en de kosten die veroorzaakt worden door de vuilemissie uit de riolering. Waterkwaliteitsaspecten die anderzijds ontstaan dan vanwege de vuilemissie uit de riolering zijn niet toerekenbaar.

Dagelijks beheer watergangen verwijderen begroeiing

De activiteit: dagelijks beheer bestaat uit het verwijderen van begroeiing uit de watergang. Dit is nodig om de afvoercapaciteit op peil te houden.

Dagelijks beheer watergangen (buis)duikers in gemeentegrond

Ook het onderhoud aan (buis)duikers, is noodzakelijk voor de doorstroming van de watergangen en daarmee voor de afvoercapaciteit. Deze kosten kunnen in een vrij te kiezen mate ten laste van de rioolheffing worden gebracht, mits het gaat om hydraulisch onderhoud in wateren die vallen onder de gemeentelijke zorgplicht.

Nieuwe aanleg wordt over het algemeen in een exploitatieplan gedekt. Alleen als aanleg primair voor stelselverbetering is (verbeteren afvoercapaciteit watergang), mag een buisduiker volledig worden bekostigd uit de heffing.

Beschoeiingen

Beschoeiing is bedoeld om de oever van watergangen in stand te houden om een optimaal doorstroomprofiel voor de watergang te waarborgen. Omdat beschoeiing primaire de hydraulische afvoercapaciteit van de watergang in stand houdt, zijn kosten die gemaakt worden voor het beheer van beschoeiingen volledig toerekenbaar aan de afvoer van hemelwater uit stedelijk gebied en daarmee in een vrij te kiezen mate, toerekenbaar aan de heffing.

Aanpassing aan de beschoeiing, die direct het gevolg is van aanpassingen van het wegprofiel hebben bovenal te maken met de kwaliteit van de bovengrondse inrichting en niet met de goede uitvoering van de hemel- of grondwaterzorgplicht. Deze aanpassingen kunnen niet ten laste gebracht worden van de heffing. Dit geldt ook voor de wens tot plaatsen van beschoeiing op plaatsen waar voldoende breedte is voor een natuurlijk talud, zoals op veel plaatsen in het buitengebied en in parken.

Samenvatting toerekening waterbeheer

Toerekenbare maxima:

- Baggeren om afvoercapaciteitsredenen: 50%
- Baggeren om slibverwijdering riooloverstorten: 15%
- Baggeren om bladval-afvoercapaciteit: 15%
- (totaal 80%)
- Maaien gehele profiel watergang: 100%
- Dagelijks hydraulisch beheer buisduikers in beheer bij gemeente: 100%
- Aanlegkosten buisduiker als het stelselverbetering betreft (doorstroomverbetering): 100%
- Beschoeiing: 100%

Niet toerekenbaar:

- Baggeren om bladval-kwaliteit;
- Baggeren ivm kwaliteitsverbetering (minimaliseren voedingsstoffen fosfaat en nutriënten);
- Baggeren in kader van vaarwegbeheer. Dit geldt binnen Zuidplas alleen voor een kleine watergang (Veldenwater);
- Maaien aangrenzend groen bij watergang;
- Esthetische wanden etc. rond buisduikers om talud af te werken;
- De meerkosten van vaarduikers ten opzichte van een buisduiker die voldoende is voor kwantitatieve afvoer;
- Aanlegkosten van buisduikers als ze niet primair bestemd zijn voor stelselverbetering;
- Aanleg en beheerkosten van beschoeiing primair voor het handhaven van de kwaliteit van de bovengrondse inrichting.

GROENBEHEER EN WEGBEHEER

Wadi's en andere infiltratie- en bergingsvoorzieningen in groen

Wadi's en soortgelijke infiltratievoorzieningen zorgen voor extra berging in het hemelwaterstelsel. Ze vertragen daarnaast de afvoer van hemelwater naar het buizenstelsel of oppervlaktewater, waardoor het stelsel beter hydraulisch functioneert. Daarmee is het een duidelijk verbetermaatregel én onderdeel van het hemelwaterstelsel.
De aanleg van wadi's en soortgelijke voorzieningen kan in een vrij te kiezen mate worden toegerekend aan de heffing. Voor het onderhoud geldt dat de onderhoudskosten in een vrij te kiezen mate toerekenbaar zijn aan de heffing.

Onderhoudskosten voor het schoonspuiten van bergingslocaties die bedoeld zijn om bij hevige regenval tijdelijk regenwater te kunnen bergen (bijvoorbeeld verdiept gelegen parkeerterreinen of speelplaatsen) kunnen in een vrij te kiezen mate toegerekend worden aan de heffing. Ook werkzaamheden voor bestaande speeltuinen die met het oog op de bergingsfunctie aangepast moeten worden, kunnen ten laste worden gebracht aan de heffing. Dit geldt ook voor de aanpaskosten van bergingsverbeteringsmaatregelen zoals het dieper aanleggen van een bestaande speelplaats of parkeerterrein. Aanlegkosten voor een nieuwe hemelwaterberging met dubbelgebruik moet verdeeld worden naar functie.

Straatreiniging

Vuil en bladeren op straat, spoelt bij hevige regen via de kolken in de riolering. Daar kan het de afvoer- en bergingscapaciteit verminderen en zelfs verstoppingen veroorzaken. Als de bergings- en afvoercapaciteit vermindert, zorgt dat bij gemengde riolering voor (ongeoorloofde) verhoogde overstortfrequenties op oppervlaktewater. Straatvegen draagt daarom bij aan het goed functioneren van de riolering.
Straatvegen dient daarmee twee doelen: het schoonhouden van de openbare ruimte en het ervoor zorgen dat straatvuil niet in de riolering terecht komt en daar verstoppingen veroorzaakt. Daarmee kan het deel van straatvegen dat gerelateerd is aan de zorgplicht in een vrij te kiezen mate worden toegerekend aan de heffing.
Het deel dat toe te rekenen is aan de zorgplicht is afhankelijk van het nagestreefde kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte.). Omdat de veegfrequentie benodigd voor het beeldkwaliteitsniveau in Zuidplas (CROW-C heel en veilig) minimaal is, is het grootste deel toe te rekenen aan de hemelwatertaak.

Onkruidbestrijding

Voor een goede hydraulische werking van de riolering is het van belang dat hemelwater snel kan afstromen naar de kolken en afgevoerd kan worden via de riolering. Onkruid op bestrating zorgt voor afstroombelemmering, plasvorming en wateroverlast. Ook blijft extra vuil achter het onkruid hangen waardoor kolken sneller verstopt raken. Omdat de frequentie van onkruidbestrijding benodigd voor het beeldkwaliteitsniveau in Zuidplas (CROW-C heel en veilig) minimaal is, is het grootste deel toe te rekenen aan de hemelwatertaak.

Kolken, goten en andere afvoer via wegoppervlak

De nieuwe aanleg van riolering en daarmee ook van kolken en goten etc. wordt bekostigd uit het exploitatieplan. Vervangen van kolken en goten en soortgelijke voorzieningen voor oppervlakkige afvoer bij reconstructies en het plaatsen van extra kolken en goten vanwege voorkomen van wateroverlast en andere stelselverbeteringen kan in een vrij te kiezen mate worden toegerekend aan de heffing. Deze goten hebben primair een afvoertaak voor hemelwater. Voor het onderhoud geldt dat dit in een vrij te kiezen mate toerekenbaar is aan de heffing.

Klimaatadaptieve inrichting

Open bestrating, bovengrondse hemelwaterafvoer, het volledige wegprofiel als afvoer, bergen van hemelwater bij piekbuien, maatregelen om de afvoer van hemelwater te beperken of vertragen, afkoppelen zowel op openbare als particuliere grond, planten van bomen, specifiek om grondwaterstand te verlagen en alle andere maatregelen die bijdragen aan een klimaatadaptieve openbare ruimte (in de zin van grondwater- en hemelwateroverlast voorkomen) mogen in een vrij te kiezen mate, toegerekend worden aan de heffing.

Samenvatting toerekening groen- en wegbeheer

Toerekenbare maxima:

- Wadi's en andere infiltratie voorzieningen, aanleg en beheer: 100%
- Aanpassen bestaande locaties i.v.m. creëren van extra hemelwaterberging en beheerkosten van deze locaties nadat het terrein als berging is gebruikt: 100%
- Nieuwe aanleg hemelwaterberging met dubbelfunctie verdelen: (maatwerk)
- Straatreinigen deel voorkomen verstoppingen: (80%)
- Onkruidbestrijding ivm inloop in kolken en voorkomen extra vuil in kolken: (80%)
- Aanleg van kolken en goten bij reconstructie of stelselverbetering: 100%
- Onderhoud van kolken: 100%
- Klimaatadaptatie in de zin van voorkomen van grondwater- en hemelwateroverlast: 100%

Niet toerekenbaar:

- Straatvegen voor extra esthetische kwaliteit
- Onkruidbestrijding voor extra esthetische kwaliteit
- Nieuwe aanleg van kolken, goten etc. niet zijnde reconstructiewerken
- Deel reguliere onderhoudskosten waterbergingslocaties met dubbelgebruik

KUNSTWERKEN

Stuwen en andere peilregulerende kunstwerken

Stuwen en gelijkwaardige kunstwerken zijn bedoeld voor de oppervlaktewaterpeilregulering, bevorderen van vaarmogelijkheden, voorkomen kwel en bepalen de afvoerrichting van het oppervlaktewater. Het peilbeheer is primair een taak van het HHSK en daarmee toedeelbaar aan de waterschapsbelasting. Waar het peilbeheer toebedeeld is aan de gemeente dient dat in vrijwel alle gevallen primair de grondwaterzorgplicht. In dat geval kunnen zowel de aanleg kosten als de beheerkosten ten laste gebracht worden aan de rioolheffing.

Gebouwde duikers en bruggen

Onder kunstwerken vallen ook de gebouwde duikers, bruggen en kademuren (inclusief damwanden). Vanuit hydraulisch oogpunt zou op veel plaatsen waar een brug of gebouwde duiker aanwezig is, ook gekozen kunnen worden voor een simpele (buis)duiker. Bruggen en gebouwde duikers worden over het algemeen om andere redenen, dan strikt het hydraulisch functioneren aangelegd (kanoroute, stadaanzicht, beeldkwaliteit, etc.).
Toerekening aan de rioolheffing van alleen het deel van de kosten dat gelijk staat aan een buisduiker is mogelijk. Maar dat wordt te complex. Daarom is ervoor gekozen om gebouwde duikers en bruggen geheel niet ten laste van de rioolheffing te brengen.

Kademuren

Kademuren hebben echter een brede functie. Ze hebben een grondkerende functie (het in stand houden van de oever). Maar in de meeste situaties hebben ze als hoofddoel extra ruimte creëeren op de wal, meer verkeersbelasting mogelijk maken direct langs de watergang en dienen ze als laad- en losplaats en aanmeervoorziening voor boten of om een gewenste inrichting of beeldkwaliteit mogelijk te maken.
Kosten voor zowel aanleg als beheer worden daarom niet ten laste van de rioolheffing gebracht.

Samenvatting toerekening kunstwerken

Toerekenbare maxima:

- Stuwen in beheer bij gemeente, die de grondwatertaak of hemelwaterafvoertaak dienen: 100%

Niet toerekenbaar:

- Stuwen voor bevorderen bevaarbaarheid;
- Kosten aanleg en beheer kunstwerken, zoals bruggen en gebouwde duikers waarbij het doorstroomprofiel niet primair nodig is voor de afvoer van hemelwater uit stedelijk gebied;
- Kademuren die primair (kade)ruimte creëren, asbelasting nabij watergang mogelijk maken of aanmeervoorziening zijn voor scheepvaart.

SUBSIDIES EN PARTICIPATIE

De afvalwaterzorgplicht ziet op het transport van afvalwater naar de zuivering, waar het waterschap de zuivering ter hand neemt. De rol die de gemeente daarbij speelt, is voorkomen dat er te veel of veel ‘dun’ water wordt aangeleverd. Dun water is afvalwater vermengd met grote hoeveelheden hemelwater.

De klimaatverandering zorgt voor intensievere buien die gepaard kunnen gaan met overlast en schade. Om die schade te beperken zou de riolering een steeds grotere piekcapaciteit moeten krijgen. Met name in gebieden met verhard oppervlak stroomt het hemelwater snel af, wat de piek ook nog eens vergroot. Om de afvoerpiek te beperken, is het goed om de hoeveelheid verhard oppervlak te beperken en de afvoer te vertragen. Op private terreinen valt dan te denken aan groene tuinen, waterdoorlatende opritten en groene daken en regentonnen. Ook andere vormen van sanitatie of bergingsvoorzieningen voor hemelwater kunnen verbetermaatregelen zijn om piekafvoer of hemelwaterafvoer te verminderen.

Ook alle communicatie rond riolering en het voorkomen van hemelwateroverlast is volledig toerekenbaar aan de heffing.

Het subsidiëren van zaken die hiermee te maken hebben kunnen in een vrij te kiezen mate worden toegedeeld aan de heffing, bijvoorbeeld:

- Prikkels om huishoudens zuinig om te laten gaan met drinkwater: 100%
- Prikkels om huishoudens af te laten koppelen (bijvoorbeeld het financieren van de aanpassing van de private riolering): 100%
- Prikkels om de tuin te vergroenen of andere klimaatadaptieve maatregelen te treffen op privaat terrein: 100%

PERSONELE ORGANISATIE

Ieder uur van iedere persoon die zich direct of indirect bezighoudt met de zorgplichttaak is toerekenbaar aan de heffing. Dat houdt ook in dat managers, medewerkers belastingen, medewerkers communicatie, etc.

HEFFING RIOLERING EN ALGEMENE MIDDELEN

Meer toedeling van kosten aan de rioolheffing leidt tot een hogere rioolheffing. Echter de onttrekking aan de algemene middelen wordt lager. In de Algemene middelen ontstaat een extra ruimte van ruim € 500.000,--. Zie voor specificatie en samenvatting de volgende tabel.

Tabel: Toedeling kosten aan de rioolheffing

Activiteit	Maximaal toegestane toedeling [%]	Werkelijke toedeling nieuw beleid [%]	Effect op Algemene middelen [€]
Beleid en planvorming			
Onderzoek en beleid ten dienste van de zorgplichten	100	100	
Onderhoud en aanleg riolering			
Regulier onderhoud riolering	100	100	
Weg boven riolering	100	100	
Wegstroken naast riolering	100	Restwaarde afschrijving	
Nieuwe aanleg	0	0	
Reconstructiewerken en verbeteringswerken	100	100	
Waterbeheer			
Baggeren om afvoercapaciteitsredenen	50	50	
Baggeren om bladval-afvoercapaciteit	15	15	12.000
Maaien gehele profiel watergang	15	15	110.000
Dagelijks hydraulisch beheer buisduikers in beheer bij gemeente	100	100	
Aanlegkosten buisduiker als het stelselverbetering betreft (doorstroomverbetering)	100	100	
Baggeren om slibverwijdering riooloverstorten	100	100	
Aanlegkosten en onderhoud beschoeiing ivm oeverstabiliteit stroming en afvoer	100	100	
Aanlegkosten en onderhoud beschoeiing ten gevolge van wijziging bovengrondse inrichting	0	0	
Groen- en wegbeheer			
Wadi's en andere infiltratie voorzieningen, aanleg en beheer	100	100	
Aanpassen bestaande locaties i.v.m. creëren van extra hemelwaterberging en beheerkosten van deze locaties nadat het terrein als berging is gebruikt	100	100	
Nieuwe aanleg hemelwaterberging met dubbelfunctie	Maatwerk naar functieverdeling	Maatwerk naar functieverdeling	
Straatreinigen	80	80	33.000
Onkruidbestrijding	80	80	197.000
Aanleg van kolken en goten bij reconstructie of stelselverbetering	100	100	

Activiteit	Maximaal toegestane toedeling [%]	Werkelijke toedeling nieuw beleid [%]	Effect op Algemene middelen [€]
Onderhoud van kolken	100	100	
Klimaatadaptatie in de zin van voorkomen van grondwater- en hemelwateroverlast	100	100	
Kunstwerken			
Stuwen in beheer bij gemeente, die de grondwatertaak of hemelwaterafvoertaak dienen	100	100	
Subsidies en participatie			
Prikkels om huishoudens zuinig om te laten gaan met drinkwater	100	100	
Prikkels om huishoudens af te laten koppelen (bijvoorbeeld het financieren van de	100	100	
Prikkels om de tuin te vergroenen of andere klimaatadaptieve maatregelen te treffen op privaat terrein.	100	100	
Personele organisatie			
De kosten van personeel besteedt aan de zorgplichttaken direct of indirect mogen toegerekend worden aan de heffing	100	100	
Toezichthouder techniek 0,5 fte **Dorpsregisseur 0,3 fte** **Verkeerskundige 0,2 fte**	100	100	146.000
TOTAAL			**498.000**

Bijlage 8. Investeringen

Bijlage 9. Exploitatiekosten

Bijlage 10. Kostendekkingsberekeningen